

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra managementu

**Kvalita života a výzkum hodnotového systému současné
generace**
Bakalářská práce

Autor: Lenka Havlíková
Studijní obor: Informační management

Vedoucí práce: PhDr. Věra Strnadová, Ph.D.
Odborný konzultant: RNDr. Josef Dolejš, Ph.D.
Univerzita Hradec Králové

Hradec Králové

duben 2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 28.4.2015

Lenka Havlíková

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce paní PhDr. Věře Strnadové, Ph.D. za metodické vedení práce, užitečné rady a pozitivní přístup, který mě vždy motivoval k lepší práci. Mé díky patří také panu RNDr. Josefu Dolejši, Ph.D. za konzultaci statistického zpracování dat. Ráda bych také poděkovala mému strýci PhDr. Vlastimilu Havlíkovi, Ph.D., který se mnou ochotně spolupracoval na stylistické úpravě dokumentu. Velmi si vážím také těch, kteří mi byli oporou v průběhu zpracování práce a také těch, kteří mi pomohli se sběrem dat.

Velmi speciální poděkování patří také účastníkům výzkumného souboru. Bez jejich spolupráce by výzkum nikdy nemohl vzniknout.

Anotace

Bakalářská práce „Kvalita života a výzkum hodnotového systému současné generace“ je zaměřena na subjektivní prožívání a hodnocení života současné generace studentů vysoké školy. Hlavním cílem této práce je porozumět psychickému prožívání a kvalitě života studentů během jejich studia na vysoké škole. V práci jsou sledovány vysoké a nízké hodnoty v doménách důležitost, spokojenost a kvalita životních oblastí, které jsou měřeny dotazníkem SQUALA. Teoretická část je zaměřena na témata kvalita, kvalita života, přístupy a způsoby jejího měření. Dále také čtenářovi přibližuje použití nástroje měření a využití programu se statistickými funkcemi. Praktická část se zabývá zkoumáním kvality života a hodnotového systému studentů vysoké školy. V této části jsou uspořádány výsledky a následně jejich interpretace na podkladě znalosti dosavadních odborných studií a vlastní praxe.

Annotation

Title: Quality of life and the research of value system of present generation

Bachelor thesis "Quality of life and the research of value system of present generation" focuses on the subjective experience and evaluation of life of current generation college students. The main objective of this work is to understand the psychological experience and quality of life of students during their studies at the university. The thesis follows the high and low values in the domains of concernment, satisfaction and quality of life areas, which are measured by a questionnaire SQUALA. The theoretical part is focused on the topics quality, quality of life, approaches and methods of measurement. Furthermore, the study presents reader use of measurement tool and program with statistical functions. The practical part examines the quality of life and value system of college students. In this section are arranged results and consequently their interpretation on the basis of knowledge of existing scientific studies and my own experience.

Obsah

1	Úvod	1
1.1	Cíl práce	3
2	Teoretická část	5
2.1	Kvalita a kvalita života	5
2.1.1	Kvalita	5
2.1.2	Kvalita života.....	7
2.1.2.1	Historie pojmu kvalita života	7
2.1.2.2	Definice pojmu kvalita života	8
2.1.3	Rozsah pojetí kvality života	13
2.1.4	Základní determinanty ovlivňující kvalitu života jedince ve společnosti	14
2.1.5	Kvalita života a vzdělání.....	15
2.1.5.1	Kvalita života vysokoškolských studentů	16
2.2	Přístupy k měření a zkoumání kvality života.....	21
2.2.1	Metody měření kvality života.....	23
2.2.1.1	Metody měření kvality života, když kvalitu hodnotí druhá osoba.....	23
2.2.1.2	Metody měření kvality života, když kvalitu života hodnotí daná osoba sama	23
2.2.2	Metody smíšené	24
2.3	Dotazník SQUALA.....	26
2.4	Statistický program	29
3	Praktická část	31
3.1	Výzkumný problém	31
3.2	Charakter výzkumu	32
3.3	Výzkumný soubor	32
3.4	Popisná statistika	33
3.5	Zpracování dat a výsledky	38

3.5.1	Způsob zpracování dat.....	38
3.5.2	Výsledky	39
3.6	Interpretace dat.....	47
3.6.1	Celková důležitost z hlediska všech studentů	47
3.6.2	Celková spokojenost všech studentů	50
3.6.3	Celková kvalita z hlediska všech studentů.....	53
3.6.4	Rozdíly mezi muži a ženami.....	57
3.6.5	Rozdíly mezi studenty žijícími v menších a větších sídlech.....	61
3.6.6	Rozdíly mezi studenty kombinované a prezenční formy	63
4	Závěry, doporučení a diskuze.....	67
5	Seznam použité literatury.....	70
5.1	Seznam použitých informačních zdrojů.....	70
5.2	Seznam použitých obrázků	73
5.3	Seznam použitých tabulek.....	74
6	Přílohy	75

1 Úvod

Téma své bakalářské práce Kvalita života a výzkum hodnotového systému současné generace jsem si v první řadě vybrala na základě své tříleté účasti a spolupráce na výběrovém projektu s psychologickým zaměřením. Výběrový projekt zahrnoval také, mimo jiné, zkoumání kvality života studentů vysoké školy. Dalším, avšak neméně důležitým, důvodem mého výběru je také můj hluboký zájem o oblast psychologie a vzdělávání.

V posledních letech můžeme v celém světě pozorovat velmi značný nárůst možností studia na vysoké škole. Netýká se to pouze studentů středních škol, ale také osob již zaměstnaných. Důvodem je velký zájem o duševní práci. Přirozeně však tato práce vede i ke snižování tělesného zatížení organismu. To pak vede ke snížení fyzické kondice. Podle Valjenta (2010) lze tento předpoklad uplatnit i u vysokoškolských studentů. Díky stále se zvyšujícímu technickému pokroku se stávají nezbytnou součástí našeho života počítače. Studium obecně se pro nás díky počítačům stává snazším, dostupnějším, přehlednějším a srozumitelnějším. Vysoké školy tedy neustále přizpůsobují způsob výuky a využívají elektronické podoby knih, e-learning, e-testy a podobně, aby výuka pro studenty byla zábavnější, rozmanitější a kreativnější. Obzvláště na vysokých školách s infromatickým zaměřením dochází k dalšímu nárůstu využívání počítačů při studování různých infromatických předmětů. Se stále zvyšující se dobou strávenou na počítači se však snižuje čas, který by měl být využit na odpočinek, spánek, rodinu, přátele i další jiné osobní záliby.

Na vysokou školu nastupují studenti, kteří byli doposud zvyklí na středoškolský způsob života. Nyní jsou však postaveni před problém co nejrychleji se adaptovat na prostředí a způsob výuky aplikovaný na vysoké škole. Musí si zvyknout na nové učitele, spolužáky, často také na nové město a víc než polovina z nich i na nový domov. Podle Valjenta (2010) je studium na vysoké škole obdobím, kdy mladý člověk ukončuje jednu z nejdůležitějších etap svého vzdělávání a postupně nalézá

svůj životní styl a vývojově se dotváří. Zcela přirozená je tedy i změna kvality života.

Hlavním cílem této práce a zároveň mou motivací je porozumět psychickému prožívání a kvalitě života studentů během jejich studia na vysoké škole. Respektive cílem práce je popsat, jak vysokoškolští studenti vnímají a pociťují jednotlivé faktory kvality života.

V teoretické části své práce se zaměřuji na definici základních pojmů jako je kvalita a kvalita života. Po té se zaměřuji na samotnou kvalitu života, její rozsah a souvislost se vzděláním. Dále také zmiňuji různé přístupy a způsoby jejího měření. Podrobněji také charakterizuji měření kvality života formou subjektivního a generického dotazníku SQUALA. V závěrečné části stručně popisuji program MS Excel, díky kterému mohu data získaná dotazníkem zkoumat a poté vhodně interpretovat.

V praktické části informuji o výsledcích výzkumu, v rámci něhož jsem oslovila studenty vysoké školy Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové prezenční a kombinované formy. U těchto osob zkoumám kvalitu života a hodnotový systém. Výzkum byl realizován pomocí dotazníku SQUALA. Data po té sleduji, vyhodnocuji a interpretuji pomocí programu MS Excel.

1.1 Cíl práce

Práce má za cíl definovat a analyzovat pojem kvalita života, popsat nástroj měření kvality života – dotazník SQUALA a data získaná tímto dotazníkem vyhodnotit v programu MS Excel.

Při výzkumu jsou zkoumány tyto skupiny:

- Studenti vysoké školy prezenční formy
- Studenti vysoké školy kombinované formy

Výzkum se zaměřil na použití nástroje měření dotazníku SQUALA a zjištění:

- vysoké a nízké důležitosti připisované jednotlivým životním oblastem
- vysoké a nízké spokojenosti s jednotlivými životními oblastmi
- kvality života v jednotlivých životních oblastech
- rozdílů mezi muži a ženami v doménách důležitost, spokojenost a kvalita
- rozdílů mezi studenty prezenční a kombinované formy v doménách důležitost, spokojenost a kvalita
- rozdílů mezi studenty žijícími v malých a velkých městech v doménách důležitost, spokojenost a kvalita

Níže jsou uvedeny výzkumné otázky:

- Liší se kvalita života žen a mužů na vysoké škole? V jakých konkrétních doménách (důležitost, spokojenost, prožívaná kvalita) a životních oblastech (měřené dotazníkem SQUA-LA)?
- Liší se kvalita života studentů vysoké školy v závislosti na velikosti bydliště podle počtu obyvatel? V jakých konkrétních doménách (důležitost, spokojenost, prožívaná kvalita) a životních oblastech (měřené dotazníkem SQUA-LA)?
- Liší se kvalita života studentů vysoké školy kombinované a prezenční formy? V jakých konkrétních doménách (důležitost, spokojenost, prožívaná kvalita) a životních oblastech (měřené dotazníkem SQUA-LA)?

Studie sleduje následující oblasti - významné rozdíly snížených a zvýšených hodnot v doménách (důležitost, spokojenost, kvalita) v oblastech měřených dotazníkem SQUA-LA) mezi ženami a muži. Významné rozdíly mezi kombinovanou a prezenční formou a mezi studenty žijícímu ve větších a menších městech.

Hypotézy týkající se kvality života vysokoškolských studentů jsou:

- 1) Studenti vysoké školy připisují velkou důležitost hodnotám práce, peníze a svoboda.
- 2) Studenti vysoké školy jsou málo spokojeni v oblastech dobře spát, odpočívat ve volném čase a peníze.
- 3) Studenti vysoké školy projevují nízkou kvalitu života v oblasti odpočívat ve volném čase.
- 4) Studenti vysoké školy projevují vysokou kvalitu života v oblastech postarat se o sebe.

Data, která získám pomocí dotazníku SQUALA, budou vyhodnoceny v programu MS Excel.

2 Teoretická část

2.1 Kvalita a kvalita života

„Život neznamená jen být živ, ale žít v pohodě.“

Martialis

Ohlédneme-li se zpět, tak si můžeme všimnout, že posledních pár desítek let se stále častěji zmiňovaným tématem stává kvalita. Přesto, že se ve své práci se zaměřuji především na kvalitu života současné generace studentů vysoké školy, nelze opomenout fakt, že kvalitu lze posuzovat i z jiných hledisek – kvalita života společnosti, zlepšení kvality lidí s různými nemocemi, kvalita výroby, výrobků, kvalita vody, kvalita cest, kvalita vzdělávání, morální kvalita, kvalita dopravy, kvalita služeb, kvalita životního prostředí atd.

Ve své bakalářské práci se především zaměřuji na kvalitu života současné generace studentů vysoké školy, tedy na kvalitu jejich života v podmínkách vysoké školy, ale i na kvalitu jejich života v rámci domova a mimoškolních aktivit, a proto považuji za nezbytně důležité nejdříve definovat pojmy, které budu při zpracování této práce používat.

2.1.1 Kvalita

Jako první bych ráda objasnila jeden z nejdůležitějších a nejvýznamnějších pojmů – pojem kvalita. Nahlédneme-li do etymologického slovníku, zjistíme, že pojem kvalita pochází z latinského slova „qualitas“ – kvalita – či „qualis“ – jaký. Pokud pátráme hlouběji, zjistíme, že latinské slovo „qualis“ je zase odvozeno od ještě hlubšího kořene „qui“ – „kdo“. Český kořen tohoto tázacího zájmena (kdo?) „k-“, nás pak nasměruje až ke slovům „kéž“ či „kýžený“ – tj. – žádoucí, cílový stav atp. Kvalitou se tak rozumí „jakost, hodnota“ (obecně např. „dobrá, prvotřídní dokonce až výtečná nebo naopak špatná hodnota či jakost“). Můžeme tedy říci, že se tak vyjadřuje charakteristický rys toho, o čem je řeč a kterým se daný jev či předmět odlišuje jako celek od jiného celku (např. život jednoho člověka od života druhého člověka), (Hnilicová, 2004 s. 9).

Jiná definice zase vyjadřuje, že jistou podobnost můžeme shledat u pojmu kvantita. Kvantita však odpovídá na otázku „kolik?“, kdežto kvalita se stává odpovědí na otázku: „Jaký je?“ Zatímco kvality jsou obvykle přímo dostupné smyslovému poznání, tak kvantitu je potřeba zjišťovat. Jeden ze způsobů je například měření. V důsledku toho jsou ovšem kvality závislé na úsudku a schopnostech pozorovatele, kdežto kvantitu lze obvykle zpětně ověřit a také objektivnější (Wikipedia, ©2014).

Časem se pojem kvalita přenesl i do běžného života, do obchodu a marketingu. V marketingu se s tímto pojmem setkáváme, pokud prakticky oceňujeme něco za dobré ("kvalitní"). Jedná se například o zboží nebo služby, a to i v teoretických souvislostech (např. "kvalita života"). V protikladu s označením „dobrý“ budí slovo „kvalitní“ dojem hodnocení, které je objektivní a samo o sobě často značí vysokou jakost („kvalitní výrobek“). V moderním řízení výroby se pak často zmiňují systémy řízení jakosti nebo kvality (angl. quality control, někdy chybně překládané jako „kontrola“ kvality). Tímto označením se míní nejen průběžná kontrola výrobků, ale tento pojem zahrnuje také odstraňování zjištěných nedostatků, vylepšování výrobků i motivace pracovníků, aby se o svou kvalitu zajímali. Velmi často se užívá například metoda, která se nazývá Shewhartův nebo také Demingův cyklus (Plan – Do - Check – Act čili PDCA), (Wikipedia, © 2014).

Obecně je však dosud nejpoužívanější definice jakosti podle norem ISO 9000. Podle aktuálně platné normy ČSN EN ISO 9000:2000 je jakost, jež je v českém jazyce shodná se slovem kvalita, definována jako stupeň splnění požadavků souborem inherentních znaků (Ikvalita, © 2012).

Klíčové však je si uvědomit, že zjišťování kvality podléhá obsahu kvality jako takové a to tak, že některé koncepty je možné porovnat na základě numerické kvantifikace - například pro kvalitu vody máme určené normy a parametry, díky kterým pak můžeme jejich kvalitu měřit, avšak mnohé kvality jsou výhradně subjektivní, například kvalita života, morální kvalita a podobně, v důsledku toho

lze tedy předpokládat, že názory na měření takových kvalit se budou často odlišovat (Doležalová, et al., 2011 s. 14).

Ve své bakalářské práci budu pojem kvalita používat jako zástupce jakosti, hodnotu života jedince a budu se soustředit na problematiku kvality života člověka neboli studenta vysoké školy.

2.1.2 Kvalita života

Podobně jako jsem považovala za důležité objasnit pojem kvalita, považuji za potřebné objasnit také pojem kvalita života. Nejprve začneme s historií.

2.1.2.1 Historie pojmu kvalita života

Otázkou kvality života se lidé zabývají už od samého počátku. Zajímavý je například výrok J. Bergsmy, holandského psychologa z univerzity v Utrechtu, který k problému kvality života píše: „Co lidé existují, byli vždy schopni zamýšlet se a uvažovat o svém životě. Kvalita života byla nejen ohniskem jejich myšlení. Byla i zdrojem jejich inspirace nejen toho, co dělali, ale i změn, k nimž toto pojetí života vedlo“. J. Bergsma společně s G. L. Engelem pozorovali růst současného zájmu o otázky kvality života, k výzkumu potom poznamenali: „Je-li v současné době věnována zvýšená pozornost otázkám kvality života, pak to naznačuje, že se něco změnilo a že se něco mění (rozuměj: v pojetí kvality života, pozn. aut.).“ (Křivohlavý, 2002 s. 162).

Kvalita života byla poprvé jako termín zmíněna již ve 20. letech, příčinou byla převážně snaha podpořit nižší společenské vrstvy. V této souvislosti byl většinou diskutován vliv státních dotací na kvalitu života chudších lidí a na celkový vývoj státních financí. Dále se termín kvalita života objevuje také v poválečném období, protože se stává cílem politiky tehdejšího amerického prezidenta Johnsona. Prezidentova hlavní myšlenka byla, že ukazatel blaha společnosti není pouze prostá kvantita spotřebovaného zboží (how much), ale to, jak se za určitých podmínek lidem žije (how good). Později se začalo ukazovat, že soustavný růst ekonomiky totiž nevede ke zvýšené spokojenosti lidí, ale spíše k růstu požadavků, které však není možné ve všech případech naplnit. V 70. letech zmínil zlepšování

kvality života pro své spoluobčany ve svém programu také německý politik Willy Brandt. Brzy se tento termín zcela běžně objevuje v sociologii. V ní slouží od počátku hlavně k odlišení podmínek života, jako jsou příjem, politické zřízení či počet automobilů na domácnost, od vlastního životního pocitu lidí. Poprvé je v té době použit tento termín také pro výzkumné účely. První celonárodní šetření kvality života obyvatelstva proběhlo v 70. letech v USA. Hlavním cílem bylo vyvinout subjektivní indikátory, které by ukazovaly, jak lidé individuálně hodnotí svůj život a dále také doplňovaly objektivní charakteristiky životních podmínek, například úroveň bydlení, kriminalitu, hluchost či znečištění ovzduší (Payne, 2005 s. 206).

2.1.2.2 Definice pojmu kvalita života

Studiem kvality života se odborníci zabývají zejména posledních 30 let. Přestože však je to pojem velmi často používaný, velmi těžko je nacházena názorová shoda. Příčinou je především to, že o kvalitě života se hovoří v různých souvislostech a v různých vědních disciplínách. Jedná se například o psychologii, sociologii, kulturní antropologii, ekologii a medicínu. Existuje tedy mnoho definic „kvality života“, neexistuje však ani jedna jediná, která by byla v průběhu posledních třiceti let všeobecně přijímána. Zjednodušeně lze však hovořit o kvalitě života v rámci dvou dimenzí - subjektivní a objektivní. Pokud hovoříme o subjektivní kvalitě života, mluvíme o lidské emocionalitě a všeobecné spokojenosti se životem. Objektivní kvalita života na druhé straně znamená splnění všech požadavků týkajících se sociálních a materiálních podmínek života, sociálního statusu a fyzického zdraví. Stále nevyřešenou otázkou však zůstává, jakým způsobem spolu tyto dvě úrovně souvisí a jaké je tedy nejvhodnější měření kvality života (Payne, 2005 s. 207).

Za povšimnutí stojí také definice z Ústavy Světové zdravotnické organizace. Ta definuje zdraví jako „stav úplné fyzické, psychické a sociální pohody, ne pouze absenci choroby...“. Z této definice pak vyplývá, že nástroje pro měření zdraví musí obsahovat jak ukazatele změn ve frekvenci a vážnosti nemoci, tak odhad celkové spokojenosti. Tento konstrukt může být pak na základě toho hodnocen právě

měření změn v kvalitě života v závislosti na zdravotní péči. WHO¹ s ohledem na předchozí výroky pak definuje samotnou kvalitu života jako jedincovu percepci jeho pozice v životě v kontextu své kultury a hodnotového systému a ve vztahu k jeho cílům, očekáváním, normám a obavám. To je tedy opravdu velmi široký koncept, který je multifaktoriálně ovlivněný jedincovým fyzickým zdravím, psychickým stavem, osobním vyznáním, sociálními vztahy a vztahem ke klíčovým oblastem jeho životního prostředí (Vařurová, Mühlpachr, 2005 s. 11).

V kontextu své bakalářské práce bych ráda ještě zmínila definici Zeliny (In Doležalová, et al., 2011 s. 16), který kvalitu života podle OSN definoval pomocí třech následujících znaků:

- 1) Zdraví člověka a zdravotní péče o lidi ve státě. Tyto znaky můžeme vyjádřit pomocí množství finančních prostředků ze státního rozpočtu na hlavu člověka, dále také pomocí průměrné délky života žen a mužů. Existují samozřejmě i další podobná vyjádření.
- 2) Vzdělání národa. V úvahu se berou základní statistická čísla, kterými jsou: Počet negramotných obyvatel státu. Primární gramotnost se vyjadřuje na základě počtu lidí, kteří umí počítat a psát, nebo, častěji na základě počtu lidí, kteří to neumí; druhou gramotností je jazyková gramotnost – kolik lidí umí hovořit v cizím jazyce - a někdy se uvádí i třetí gramotnost a tou je schopnost ovládat počítač, kde se pak vyjadřuje počet počítačů na hlavu národa nebo počet žáků a studentů ovládající počítač na definované úrovni.
Počet maturantů v národě nebo počet maturujících z daného populačního ročníku.

---

¹ WHO – World Health Organisation – Světová zdravotnická organizace je jednou ze specializovaných organizací systému Organizace spojených národů (OSN). Za den vzniku WHO je považovaný 7. duben 1948, kdy Ústavu ratifikoval potřebný počet států (mezi nimi bylo i tehdejší Československo)

Dalším znakem vzdělanosti národa jako předpokladu kvality života se také stává počet lidí s vysokoškolským vzděláním.

- 3) Kupní síla obyvatelstva se operacionalizuje do sumy peněz, které jsou potřeba na nákup definovaného spotřebního koše.

Jedna z nejrozšířenějších úvah vyjadřuje, že pokud je hlavním kritériem kvality života celková pohoda (anglicky well – being) ve všech oblastech lidského života, potom by hodnocení kvality života mohlo vycházet z jednoduchého posouzení lidských potřeb a jim prisouzených vah a důležitostí určitého jedince a možnosti jejich uspokojování (Doležalová, et al., 2011 s. 15).

Pohled na kvalitu života se může také neustále měnit v závislosti na období a prostředí. Jistá osoba může změnit svůj názor na štěstí, spokojenost a zdraví vlivem získaných nových zkušeností či vzniklých okolností. Uvedme si příklad. Člověk, který je nemocný, si bude nejspíše nejvíce vážit zdraví. Oproti tomu v období, kdy je na člověka v práci vyvíjen nátlak nebo se potýká například s problémy v rodině, pro něj největší hodnotu zase bude mít pohoda, dobré vztahy a pocit spokojenosti, který chce člověk zase zpátky vnést do svého života. Pokud tedy vycházíme z výše uvedených definic, můžeme říci, že kvalitu života člověka ovlivňují různé okolnosti. Některé může sám člověk změnit – např. změnu práci - a některé zase ne – např. zdravotní problémy, ty jsou navíc podmíněné také věkem, pohlavím, charakterovými vlastnostmi člověka, jeho hodnotovým systémem a mírou zvládnutí negativních vlivů a mnoho dalších. Kvalita života tedy na jedné straně obsahuje objektivní okolnosti a situace, které člověka determinují, na straně druhé, jak člověk zvládá určité změny a zlomy ve svém životě, jak je přežívá, jak a jak rychle se s nimi dokáže vyrovnat a hlavně jakou důležitost jednotlivých změnám připisuje. Zároveň je také velmi důležité, k čemu ho tyto změny a zlomy motivují, jak korespondují s jeho životními cíli a ambicemi, nebo naopak jak jim protiřečí (Doležalová, et al., 2011 s. 17).

Z hlediska mé bakalářské práce je zajímavá i iniciativa WHO (World Health Organization), která od roku 1982 usiluje o komplexní přístup ke kvalitě života interkulturním projektem WHOQOL (World Health Organization – Quality of Life – Světová zdravotnická organizace – Kvalita života). WHOQLgroup definovala kvalitu života jako vlastní místo v životě v kontextu s kulturními a hodnotovými systémy, ve kterých lidé žijí, a současně také jejich vztah k vlastním cílům, očekáváním, pravidlům a obavám (Doležalová, et al., 2011 s. 19).

Jedná se o rozsah tělesného a psychického zdraví, stupeň nezávislosti, sociálních vztahů a vztahů k prostředí, v duchovní oblasti vztah k náboženství a osobní víra jedince viz tabulka č. 1.

Oblasti a prvky kvality života podle WHOQL

Oblasti kvality života člověka:	Prvky kvality života člověka:
I. Fyzické zdraví	1. Bolest a těžkosti 2. Energie 3. Spánek a odpočinek
II. Psychické zdraví	4. Pozitivní pocity 5. Názory, vzdělání, paměť 6. Sebehodnocení 7. Fyzická sebeobrana 8. Negativní city
III. Stupeň nezávislosti	9. Pohyblivost 10. Činnosti každodenního života 11. Závislost na lécích a zdravotnických pomůckách 12. Pracovní výkon
IV. Sociální vztahy	13. Osobní vztahy 14. Sociální opora 15. Sexuální aktivity
V. Prostředí	16. Osobní bezpečnost a jistota 17. Domácí prostředí 18. Finanční zdroje 19. Zdravotní a sociální starostlivost – dostupnost a kvalita 20. Příležitost získávání nových informací a zkušeností 21. Fyzikální prostředí (nečistoty, hluchnost, doprava, klima) 22. Přeprava
VI. Duchovní oblast	23. Spiritualita/náboženství/osobní víra
Dodatek	Celková kvalita života a zdraví

Tabulka 1 - Oblasti a prvky kvality života dle WHOQL (zdroj: Doležalová, et al., 2011)

2.1.3 Rozsah pojetí kvality života

Pokud bychom se v rámci zkoumání kvality života zaměřili jen na zdravotní stav člověka, zvolili bychom z celé problematiky pouze její část. Většina autorů se shoduje, že kvalitu života je možné pojmout vícedimenzionálně. Například Engel a Bersma (in Křivohlavý, 2002, s. 163 - 164) tvrdí, že celou problematiku můžeme pojmout ve třech hierarchicky odlišných sférách: v makrorovině, mezorovině a personální rovině.

- V *makrorovině* vznikají otázky kvality života velkých společenských celků, např. dané krajiny, kontinentu atd. Můžeme tedy říci, že problematika kvality života se tak stává součástí základních politických úvah (problematika boje s hladomorem, chudobou, genocidou, terorizmem, epidemiemi, ale i otázka investic do infrastruktur a speciálního zdravotnictví, stanovení obsahu základní výchovy apod.)
- V *mezorovině* jde otázky kvality života v tzv. malých sociálních skupinách, např. ve škole, nemocnici, domově důchodců, domově opatrovatelských služeb, podniku apod. Jde tu nejen o respekt k morální hodnotě života člověka, ale i o otázky sociálního klimatu, vzájemných vztahů mezi lidmi, otázky neuspokojování a uspokojování (frustrace a satiace) základních potřeb každého člena dané společenské skupiny, existence tzv. sociální opory (social support system), sdílení hodnot (existence humanitních hodnot v dané skupině a její hierarchie) apod.
- V *personální rovině* je definována kvalita života nejjednoznačněji. Je jí život člověka – pacienta, lékaře či kohokoliv jiného, týká se každého samostatně. Při stanovení kvality života jde o osobní – subjektivní hodnocení zdravotního stavu, bolesti, spokojenosti, nadějí apod. Každý v této dimenzi sám hodnotí kvalitu vlastního života. Do hry vstupují osobní hodnoty jedince, jeho představy, pojetí, naděje, očekávání, přesvědčení apod.

Kováč (2001, s. 34) zase prezentuje tříúrovňový model života. Podle něj je koncept života tvořen třemi úrovněmi, které jsou navzájem provázané.

- *bazální* (existenční, všelidská) – zahrnuje somatický stav, psychické fungování, funkční rodinu, materiálně-sociální zabezpečení, životní prostředí a způsobilost pro život
- *mezo-úrovň* (individuálně specifickou, civilizační)
- *meta-úrovň* (elitní, kulturně duchovní)

Hovoříme-li tedy o kvalitě života, je třeba si vždy předem ujasnit, o kterou rovinu nám jde.

2.1.4 Základní determinanty ovlivňující kvalitu života jedince ve společnosti

Podle Jesenského (In Vaďurová, 2005 s. 18) kvality života představují velmi rozsáhlou oblast činitelů. Tyto činitele umožňují jedinci s určitým handicapem žít ve společnosti. Lze tento pohled zobecnit i na celou populaci a nejen na osoby s handicapem. Tyto činitele můžeme rozdělit do dvou skupin:

- *Vnitřní činitele* – somatické a psychické vybavení ovlivněné onemocněním, poruchou, defektem či defektivitami. Mezi tyto činitele patří všechny aspekty ovlivňující rozvoj a integritu osobnosti jedince s handicapem.
- *Vnější činitele* – představují podmínky jejich existence, patří sem například faktory ekologické, společensko-kulturní, výchovně vzdělávací, pracovní, ekonomické a materiálně technické. Tato oblast obsahově koresponduje s objektivní dimenzí kvality života.

Křivohlavý (1989, s. 74) zase vyjádřil názor, že jeden z nejvýznamnějších determinantů kvality života je sociální prostředí, tedy lidé nacházející se v blízkosti pacienta.

Podle Doležalové (2011 s. 27) je subjektivní hodnocení a prožívání kvality života jedince v naší společnosti převážně ovlivněné mírou spokojenosti v následujících faktorech:

- Zdraví – somatické a psychické (jedná se o emoční a kognitivní prvky) a péče o něj;
- Rodinný život a úroveň vztahů, zabezpečení chodu domácnosti;
- Zaměstnání – práce, studium, úroveň vztahů, podmínek, úspěchů a výkonů v těchto oblastech;
- Finanční zabezpečení sebe a rodiny, úroveň ekonomické soběstačnosti;
- Volnočasové aktivity, odpočinek a možnosti volby;
- Aktivní život ve společnosti a úroveň sociálních vztahů, sebevzdělávání, kulturních a duchovních aktivit;
- Společenská situace a úroveň bezpečnosti, politické kultury, veřejných služeb, vynutitelnosti práva ve společnosti apod.;
- Perspektiva do budoucnosti – plány, cíle, záměry života a směřování aktivit atd.;
- Příroda a životní prostředí – okolí bydliště, úroveň životního prostředí;

Prevence způsobů, jakými člověk žije a které poškozují jeho zdraví, nebo jsou pro něj nějakým způsobem škodlivé, a snaha zvyšovat kvalitu života člověka by mělo být perspektivou v naší společnosti.

2.1.5 Kvalita života a vzdělání

V souvislosti s tématem mé bakalářské práce bych se také ráda zmínila o kvalitě života a vzdělání.

Vzdělání je v dnešní době nevyhnutelnou součástí kvality života. Informace a vzdělání jsou čím dál více považovány za jednu z hlavních položek pro úspěšný vývoj velkých sociálních skupin (států, národů). Vzdělání se také stává odrazem kultury dané společnosti, představuje systém tradičních hodnot, norem, vzorců chování, které společnost a okolí považuje za nezbytně nutné. Zatímco v minulosti

bylo školní vzdělání dostupné pouze menšině lidí, v posledních letech se díky dostupnosti písemných a elektronických materiálů zvyšuje obecná gramotnost. Do popředí zájmu se navíc dostává vzdělání nejen v rámci povinné školní docházky, ale i dospělosti, které nazýváme celoživotní vzdělání. V roce 2000 vydala Evropská komise Memorandum o celoživotním vzdělávání, jehož hlavním cílem je zlepšit schopnost občanů přizpůsobovat se požadavkům sociálním a ekonomickým změnám a zároveň jím také umožnit uplatnění na trhu práce a také zapojení do pracovního a sociálního života. Tento druh dovedností totiž umožňuje člověku nalézt vlastní identitu a díky tomu si může stanovit své životní cíle, což velice úzce ovlivňuje kvalitu jeho života. (Vad'urová, 2005 s. 36).

2.1.5.1 Kvalita života vysokoškolských studentů

Každý člověk, ať je to student, rodič, učitel, policista nebo politik, musí ve svém životě čelit velkému množství různých a často i protichůdných nároků. Počátkem těchto nároků je nitro každého jedince, avšak jejich zdrojem se stávají i vnější situace, v nichž musí každý člověk jednat. Střet těchto dvou nároků způsobuje stres. Stres zase ve velké míře ovlivňuje kvalitu života. Student je například vystaven velkému stresu, když má jít na zkoušku, čím více se zkouška blíží, tím se stres zvyšuje a ustane až ve chvíli, kdy zkoušku absolvuje (Payne, 2007 s. 247).

V souvislosti s tímto tématem bych ráda uvedla několik zajímavých výroků studentů vysoké školy v Hradci Králové, Fakulty informatiky a managementu. Data jsem měla k dispozici v rámci výzkumu s názvem Stres a kvalita života studentů vysoké školy, který je pod vedením PhDr. Věry Strnadové, Ph.D. a který probíhal v letech 2014 a 2015. Možnost pracovat na tomto výzkumu jsem měla díky výběrovému projektu. Studenti měli za úkol zhodnotit svou kvalitu života. Níže jsem vybrala pár zajímavých výroků:

Martina² vzpomíná: *“ Mívala jsem období, kdy byl stres na denním pořádku a také se to podepsalo na mém zdraví. Trpěla jsem žaludečními vředy a druh tohoto onemocnění patří mezi nejzávažnější stresové onemocnění. Také jsem občas pociťovala silnou bolest hlavy. Měla jsem spánkový deficit a tělo bylo unavené. Mívala jsem pocity úzkosti a také výkyvy nálad. Měla jsem depresivní náladu, kterou provázely pláč, bezmoc a absolutní nechuť k životu. Absolutně jsem rezignovala a psychicky se sesypala. Než jsem se z tohoto stavu úzkosti dostala, trvalo to celý den.”*

Martině je 34 let a je studentkou kombinované formy oboru Management cestovního ruchu. Vybrala jsem úryvek z její seminární práce, kde hodnotí výsledky svých testů. Testy vůči stresu, které vyplnila, prokázaly, že má vyšší tendenci ke zranitelnosti a přecitlivělosti. Za hlavní příčinu svého stresu považuje hlavně nedostatek času ke studiu a zároveň práci. Bylo těžké pro ni tyto dvě věci skloubit a zároveň nemohla ani v jedné věci povolit. K tomu všemu v té době neměla vůbec dobré vztahy se svou rodinou, tudíž se jí nedostala žádná podpora z této strany a byla na to všechno sama. Pro studenta kombinované či prezenční formy je vždy velmi důležité, aby se se svými problémy mohl svěřit svým blízkým, ať už rodině, partnerovi nebo přátelům. Jejich podpora, útěcha, rady či prostý projev pochopení jim výrazně mohou pomoci překonat stresové situace, které při studiu na vysoké škole prožívají.

Další, devatenáctiletý, student prezenční formy Patrik² zjišťuje: *“ Nejvíce mě vyčerpává a působí tak na mě stresově denní dojíždění. Po příjezdu domů jsem často úplně vyčerpaný. Potřebuji a chci se ještě věnovat rodině, případně koníčkům. Nejrychlejším řešením tak pro mě bývá sklenička alkoholu. Dostaví se pocit uvolnění a já mohu pokračovat v naplánovaném programu.”*

---

²Jméno bylo změněno.

Pro studenty prezenčního studia se významným faktorem, který má vliv na jejich kvalitu života, stává čas. Studenti, kteří denně dojíždějí do školy, musí trávit někdy až hodiny na cestě. To na ně může působit velmi stresově, protože jim již nezbyvá čas na odpočinek, rodinu či koníčky. V dotazníku, který jsem použila ve své bakalářské práci, jsou dvě položky věnované odpočinku a koníčkům. Je tedy zřejmé, že nízká hodnota v těchto řádcích pak velmi silně ovlivňuje jejich celkovou kvalitu života.

Jiná studentka Tereza³ píše: *“ Na rozdíl od mladších studentů mám již několik životních cyklů za sebou. Za tu dobu jsem prožila rozdílné stresové situace, které byly různě psychicky zvládnutelné. V adolescenci, v období, kdy jsem si měla utvářet svou identitu, najít si své místo ve společnosti, mi zemřel otec. Byl to pro mě velký šok, i když jsem si to tenkrát pořádně neuvědomovala. Popírala jsem tu skutečnost, že už nikdy nepřijde. Touto myšlenkou jsem se zprvu obelhávala, byl to můj první obranný mechanismus na vzniklou situaci. Následovala etapa odreagování se s přáteli, alkoholem a nikotinem. Často jsem chodila na večírky, a ač můj věk nesplňoval hranici k používání alkoholu a nikotinu, nebyl problém si tyto lehké drogy opatřit. Bodem zlomu pro mě bylo začít studovat, tím jsem chtěla udělat hlavně radost matce. Pak přišla další rána, zemřela mi po dlouhé nemoci matka. Ani mě nenapadlo si jako dřív ubližovat alkoholem a nikotinem. Přijala jsem pomoc svých blízkých a danou skutečnost. Oproti tomu předtím jsem nechtěla připustit žádnou pomoc, ani své matky a to, co se stalo, jsem přijímala velmi dlouho.”*

Během studia na vysoké škole studenti prožívají různé stresové situace, někdy ani nemusí být přímo způsobeny školou, jako tomu je například u osmadvacetileté Terezy, která studuje kombinovanou formou Finanční management. Přesto však studium na vysoké škole a požadavky s ním spojené mohou mít vliv na zhoršení kvality života studenta.

---

³ Jméno bylo změněno.

Do života dospívajících, tedy i studentů, vstupují kulturní, etické, náboženské a sociální faktory. Tyto faktory potom výrazně ovlivňují jejich názory na kvalitu života. Mnohem silněji než u dospělých osob na jejich názory působí např. vrstevníci a komunita (Mareš a kol., 2008 s. 17).

Podle Drotárové (2001, s. 185-188) můžeme kvalitu života podle vnímání vysokoškolských studentů rozdělit do pěti základních oblastí. Každá z těchto oblastí je ještě blíže specifikována několika dalšími podoblastmi. Toto rozdělení je zobrazeno v tabulce č. 2.

Oblasti kvality života vnímané vysokoškolskými studenty

1. Psychická vyrovnanost, vnitřní harmonie	- Adekvátní sebepoznání - Zdravá sebedůvěra - Seberealizace a snahy o sebevýchovu
2. Kvalita mezilidských vztahů	- Fungující rodina - Přátelské a partnerské vztahy - Láska (milovat a být milován) - Komunikace – upřímná a otevřená - Pozitivní sociální klima (pocit bezpečí, jistoty a sounáležitosti)
3. Obraz světa a postoj člověka k životu	- Adekvátní obraz světa a s ním související optimistický realizmus - Stanovení reálných cílů - Smysluplnost života, cílevědomost - Schopnost přijmout zodpovědnost za svůj život - Aktivní přístup k životu - Subjektivní pocit naplnění života - Schopnost vyrovnat se s problémy
4. Materiální zabezpečení	- Neexistuje přímý vztah mezi penězi a subjektivně pocíťovanou kvalitou života
5. Duchovní/transcendentální rozměr	- Víra v Boha - Zdravá religiozita

Tabulka 2 - Oblasti kvality života vnímané vysokoškolskými studenty (zdroj: Doležalová, et al., 2011)

Vidíme tedy, že v uvedených oblastech převládají především ty, které jsou psychologické povahy. Studenti hodnotí pozitivně i subjektivní kvalitu života. Uvádějí i osobní vlastnosti, které jim brání ve zlepšování své kvality života. Jedná se například o vlastnosti:

- Lenost
- Nedostatek vůle
- Přecitlivělost

Způsob jak zlepšit svou kvalitu života je podle nich v:

- Reflexi
- Seběpoznání a výchově
- Pěstování zdravého sebevědomí
- Pěstování pozitivního myšlení, naděje
- Humoru, zdravém nadhledu
- Kvalitní komunikaci, utváření a pěstování vztahů
- Věnování pozornosti druhým
- Rozvoji samostatnosti, snaze o finanční nezávislost
- Stanovení reálných cílů

2.2 Přístupy k měření a zkoumání kvality života

Zkoumání kvality života v evropské psychologii se poprvé objevuje v 20. století. Mnoho badatelů se pokusilo o vytvoření nástrojů na měření kvality života a v důsledku toho vznikaly dotazníky a škály. Jedna z mnoha možností, jak vyhodnotit kvalitu života, je zaznamenávání vynikajících výkonů v jednotlivých etapách života člověka. V těchto souvislostech na to však někteří odborníci vyslovují připomínku, jestli tento způsob nevyhodnocuje spíše kvalitu výkonu, než kvalitu života (Doležalová, et al., 2011 s. 28).

Doležalová (2011 s. 28) také zmiňuje Kondáše, který píše o pokusech vymezit koncept kvality života od 80. let 20. století a o konstruování škál na hodnocení

kvality života. Jako příklad bych uvedla škálu tzv. Baltimorské výzkumné skupiny, která pracovala pod vedením Lehmana. Škála se skládala z 9 škál (tabulka č. 3).

Subškály kvality života tzv. Baltimorské výzkumné skupiny

1.	Celková životní situace,	6.	Náboženské a duchovní aktivity,
2.	Vztahy v rodině,	7.	Hospodářsko-finační situace,
3.	Sociální a přátelské vztahy,	8.	Bezpečnost,
4.	Odpočinkově-rekreační aktivity,	9.	Zdraví,
5.	Zaměstnanecké a jiné pracovní aktivity.		

Tabulka 3 - Subškály kvality života (zdroj: Doležalová, et al., 2011)

V dnešní době se také často využívají dotazníky v elektronické formě, které mohou respondenti vyplňovat přes počítač, tablet či mobilní telefon a zůstane zachována jejich anonymita. Počítačová forma dotazníku, kvality života, byla realizovaná například v USA v roce 1991, a to s 15 subškálami, 192 položkami, uspořádanými do 5 okruhů:

1. všeobecná spokojenost
2. mezilidské vztahy
3. organizační činnost
4. zaměstnanecké aktivity
5. rekreační aktivity

2.2.1 Metody měření kvality života

V kontextu mé práce bude nevhodnější rozdělit metody měření kvality na 3 nejběžnější způsoby podle Křivohlavého (2002):

- I. Metody měření kvality života, když kvalitu hodnotí druhá osoba.
- II. Metody měření kvality života, když kvalitu hodnotí osoba sama.
- III. Metody smíšené, které vznikly kombinací I. a II.

2.2.1.1 Metody měření kvality života, když kvalitu hodnotí druhá osoba

Tyto metody jsou využívány hlavně při měření kvality života lidí, kteří mají například nějaké zdravotní problémy, a na zjišťování momentálního stavu pacienta podle fyziologických kritérií, např. Health State Profiles - HSP – Profily zdravotního stavu pacienta, APACHE II (Acute Physiological and Chronic Health Evaluation System) – Hodnotící systém akutního a chronicky změněného zdravotního stavu, Karnofskyho index, Index kvality života pacienta – ILF, které vypracovávali lékaři z medicínského pohledu a vyjadřovali svůj názor na zdravotní stav pacienta, který se často výrazně lišil od hodnocení kvality života, který získali od pacienta samotného (Křivohlavý, 2002 s. 165).

2.2.1.2 Metody měření kvality života, když kvalitu života hodnotí daná osoba sama

Dnes nejrozšířenější metodou diagnostikování kvality života člověka je podle Křivohlavého (2002) SEIQoL – Schedule for the Evaluation of Individual Quality of Life – Systém individuálního hodnocení kvality života. Tento způsob umožňuje zjišťování kvality života strukturovaným rozhovorem, ve kterém má respondent uvést pět cílů života, podnětů k životu, které považuje v dané situaci pro sebe za nejdůležitější. Tento způsob zjišťování kvality života vychází z osobních představ respondenta. Neklade tedy předem kritéria, která by určovala, co je žádoucí či správné. Základní myšlenkové linie SEIQoL:

- Pojetí kvality života je individuální, vychází z definování a hodnocení kvality života dotazovaného, základními daty jsou odpovědi respondenta.
- Pojetí kvality života respondenta závisí na jeho vlastním systému hodnot, ten je při měření jeho kvality života plně respektovaný.
- Aspekty života dotazované osoby jsou pro ni v dané situaci podstatné, jsou danou osobou určovány a hodnoceny jako závažné a mohou se v průběhu života měnit.
- Tyto závažné aspekty jsou zjišťovány pomocí interview s daným člověkem.
- Relativní důležitost každého aspektu kvality života člověka se v dané situaci zjišťuje a měří za pomoci metody analýzy jeho názoru a přesvědčení.

2.2.2 Metody smíšené

Mezi tyto způsoby patří například Manchester Short Assessment of Quality of Life (MANSA) – Krátký způsob hodnocení kvality života, vypracovaný odborníky Manchesterské univerzity. Hlavním cílem MANSA je vystihnout celkový obraz kvality života daného člověka tak, jak se mu jeví v dané chvíli. Respondent hodnotí nejen celkovou spokojenost se svým životem, ale také spokojenost s předem stanovenými dimenzemi života. Podle výsledků je možné danému člověku doporučit efektivní pomoc, péči o tohoto člověka. V rámci MANSA jde podle Křivohlavého (2002, s. 176) o zjišťování spokojenosti v 11 oblastech, tyto oblasti jsou jmenovány v tabulce č. 4.

Zjišťování spokojenosti v rámci metody MANSA

• s vlastním zdravotním stavem
• sebepojetím (self-concept)
• sociálními vztahy
• rodinnými vztahy
• bezpečnostní situací
• právním stavem
• životním prostředím
• finanční situací
• náboženstvím
• účastí na aktivitách volného času
• zaměstnáním - prací (školou)

Tabulka 4 - Mansa (zdroj: vlastní zpracování podle Křivohlavý (2002))

Nejvíce bych však svoji pozornost zaměřila na dotazník SQUALA, neboť jsem tento dotazník využila i k výzkumu hodnotového systému současné generace, tedy studentů vysoké školy. Jde o téma mé bakalářské práce. Podrobněji se tímto dotazníkem a jeho charakteristikou budu zabývat v následující kapitole.

2.3 Dotazník SQUALA

Dotazník subjektivní kvality života SQUALA (Subjective Quality of Live Analysis) byl vytvořen v roce 1992 ve Francii ve městě Nice. Dle Dragomirecké (2006) byl původně určen pro posouzení kvality života u osob s duševními postiženími. Jeho autorem je M. Zannotti, který kvalitu života chápe jako veškeré vnímání spokojenosti či nespokojenosti jedince v celém jeho životě.

Autoři dotazníku SQUALA postupovali při jeho sestavování podle předem stanovených požadavků a se záměrem podložit ho také teoreticky. Ve svém vymezení kvality života se vedle hedonistického pohledu, který chápe kvalitu života jako určitou úroveň štěstí, ztotožnili také s přístupem Beckmana a Detleva (Beckman, 1987 in Zannotti, 1994), zdůrazňujícím jako podstatnou podmínku kvality života svobodu. Při sestavování dotazníku navíc vychází z koncepce Maslowovy třístupňové teorie potřeb a zařadili proto mezi oblasti života i vnitřní hodnoty, jako je prožitek svobody, pravdy nebo spravedlnosti. Za nejbližší k vlastnímu pojetí označili autoři definici pojímající měření kvality života jako zjišťování rozdílu mezi přáním jedince a očekáváním jednice na jedné straně a jeho reálnou situací na straně druhé. (Dragomirecká, 2006).

Původní dotazník se skládá z 23 oblastí pokrývajících vnější i vnitřní skutečnost každodenního života. Respondent u nich určuje subjektivní důležitost příslušné oblasti a jak je s ní spokojen, a to na pětibodové hodnotící škále. Je také připojena otevřená otázka, zda by respondent chtěl doplnit další oblast, která je pro něj v jeho životě neopomenutelně důležitá.

V tabulce č. 5 jsou vypracované popisující charakteristiky k jednotlivým oblastem.

Definované položky dotazníku SQUALA, které byly použity ve výzkumu

Být zdravý/á	Být bez nemoci, příznaků onemocnění
Být fyzicky soběstačný/á	Být bez fyzického omezení, vyčerpání
Cítit se psychicky dobře	Mít dobrou náladu, nebýt stresu
Příjemné prostředí a bydlení	Žít/pohybovat se v příjemném prostředí a bydlení, např. mít pěkné vybavení, vyhovující lokalitu bydliště
Dobře spát	Necítit únavu, neprobouzet se, lehce usínat
Rodinné vztahy	Mít rodinné vztahy, manžela/ku, otce/matku
Vztahy ostatními lidmi	Mít přátele, známé
Mít a vychovávat děti	Mít potomka/y, následovníka rodu, starat se o jeho růst
Postarat se i sebe	Moci se o sebe postarat, nebýt závislý/á na pomoci, jistota příjmu
Milovat a být milován/a	Mít osobu, se kterou si vzájemně vyjadřujete náklonnost
Mít sexuální život	Aktivně intimně žít
Zajímat se o politiku	Být dostatečně informován, mám potřebné informace a čas
Mít víru	Věřit v něco/někoho, patřit do náboženské skupiny
Odpočívat ve volném čase	Mít odpočinek, čas pro sebe, necítit únavu
Mít koníčky ve volném čase	Věnovat se svým zálibám ve volném čase
Být v bezpečí	Cítit se bezpečně, mít pocit jistoty
Práce	Mít práci, chodit do práce, mít práci, která mě baví
Spravedlnost	Spravedlivý osud, zacházení
Svoboda	Mít možnost volného prostoru volny, rozhodovat se sám/sama o sobě
Krása	Obklopovat se věcmi, které ve Vás vzbuzují příjemné prožitky, vzhled sebe samého/samé
Pravda	Druzí sdělují správná tvrzení a smýšlení, důvěra ostatních Vám
Peníze	Dostatek finančních prostředků, mohu si dovolit, po čem toužím
Dobré jídlo	Chutně se najíst

Tabulka 5 - SQUALA (zdroj: vlastní zpracování inspirace podle Šutorová, 2014)

Výsledky se vyjadřují formou parciálních skóre a celkového skóre kvality života. Parciální skóre pro určitou oblast života (např. zdraví) se rovná součinu skóre důležitosti (hodnoceno na pětibodové škále od 0 = bezvýznamné po 4 = nezbytné) a skóre spokojenosti (hodnoceno na pětibodové škále od 1 = velmi zklamán po 5 = zcela spokojen) a nabývá tedy hodnot od 0 do 20. Pokud respondent hodnotí nějakou oblast svého života jako bezvýznamnou, je součin vždy 0, nehledě na to, jak hodnotí spokojenost s touto oblastí. Naopak maximální skóre, který může být 20, znamená, že je respondent „zcela spokojen“ s oblastí, kterou hodnotil jako „nezbytnou“. Parciální skóre se zobrazují ve formě profilu kvality života; celkový skóre je dán součtem všech parciálních skóre (Dragomirecká, 2006).

Poprvé byl dotazník využit ve Vídni. Bylo vyšetřeno 51 ambulantně léčených osob s diagnózou schizofrenie, s dlouhodobým průběhem onemocnění. Jako kontrolní skupina sloužil náhodný výběr 101 zdravých osob. Výsledky poté ukázaly, že SQUALA rozlišuje mezi pacienty a kontrolní skupinou, přičemž pacienti se lišili zejména ve dvou vzájemně nezávislých charakteristikách, a to ve vztahu k okolnímu světu a v subjektivním hodnocení zdraví. SQUALA byl také pak použit u adolescentů, z tohoto použití vyplynuly podobné závěry.

Existuje i česká verze dotazníku, kterou připravila E. Dragomirecká et. al. (Dragomirecká, Bartoňová, Motlová, 2006). Ta se liší od zahraniční verze nižším počtem položek. Neobsahuje položky víra a politika.

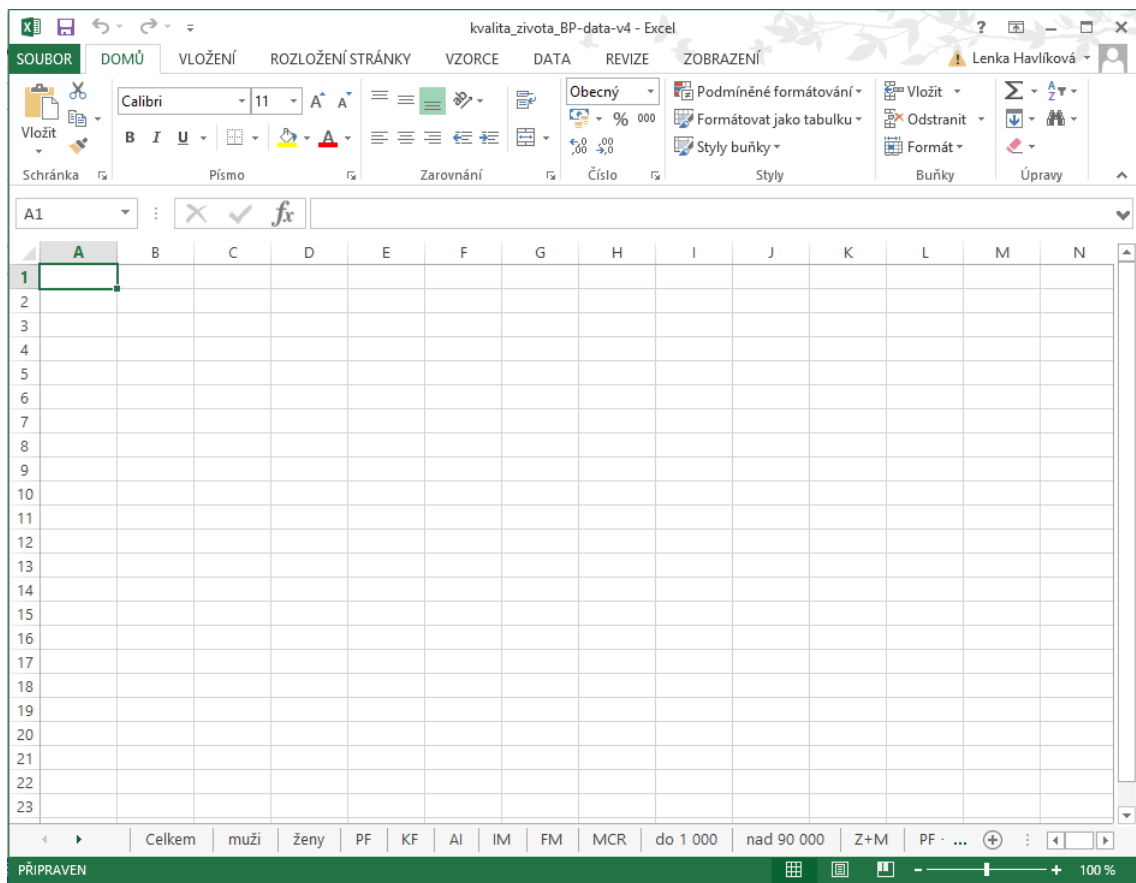
2.4 Statistický program

Pro práci s daty, která jsem získala pomocí dotazníku, jsem zvolila program Microsoft Excel. Tento program se dnes nejčastěji prodává jako součást kancelářského balíčku Microsoft Office. Program je velmi rozšířený a díky tomu i snadno dostupný. K dispozici je například také v počítačových učebnách v budově Fakulty informatiky a managementu Univerzity v Hradci Králové nebo je možné se připojit na virtuální učebnu univerzity a tam též program využívat.

Microsoft Excel je tabulkový procesor, který byl vytvořen společností Microsoft pro operační systém Microsoft Windows. První verze tohoto programu byla využita v roce 1985 pro osobní počítače Macintosh. Aktuální verze programu pro prostředí Windows je označena jako Microsoft Office Excel 2013. Díky svému přehlednému uživatelskému prostředí a snadné ovladatelnosti je dnes MS Excel dominantou na trhu. MS Excel umožňuje snadné zpracování dat pomocí aritmetických operací, ale také poskytuje stovky funkcí. Jedná se například o funkce matematické, statistické, logické, textové, převodní a mnoho dalších (Wikipedia, ©2015).

Uvedený program jsem si zvolila proto, že je v plné licenci dostupný v rámci univerzity, ale také na mém osobním počítači. Dalším důvodem, proč jsem zvolila tento program, je to, že jsem s tímto programem pracovala v rámci výuky předmětu Pravděpodobnost a statistika ve třetím ročníku, nyní jsem tedy při práci mohla využít získané dovednosti a znalosti. Za jeho silnou stránku je považováno zejména přívětivé uživatelské prostředí. Velmi vítanou vlastností je také to, že s ním mohou pracovat též méně technicky zdatní uživatelé.

Obrázek č. 1 ukazuje základní pracovní plochu programu MS Excel 2007. Uživatelské prostředí tohoto programu působí opravdu velmi přívětivě. I pro méně technicky zdatného uživatele jsou zde na první pohled vidět základní funkce.

Obrázek 1 - Uživatelské prostředí MS Excel 2010

3 Praktická část

3.1 Výzkumný problém

Studenti vysoké školy bývají často vystaveni stresu. Ať už se jedná o studenta prezenční nebo kombinované formy, s příchodem na vysokou školu prožívá velké změny. Studenti, kteří přicházejí do prvního ročníku vysoké školy, jsou nuceni se velmi rychle přizpůsobit takřka odlišnému přístupu, než na který byli doposud zvyklí. Prostředí střední školy umožňuje vytvářet si blízké vztahy se spolužáky i učiteli. Často tu bývá i prostor pro individuální výuku a učitel je například ochoten věnovat se více jedinci, který má problémy danou látku patřičně pochopit. Na vysoké škole je však tento přístup vzhledem k počtu studentů vyloučený. Jsou kladeny mnohem větší nároky na studium a od studenta se očekává samostatnost. Napříč tomu všemu si student ještě musí často zvykat i na nový domov, nové město a nové spolužáky. Pro studenta kombinované formy je zvláště náročné snažit se skloubit práci a studium. Je tedy zcela přirozené, že se jeho kvalita života zhoršuje. Dále také, vlivem technického pokroku, využívají vysoké školy stále více k výuce počítače. Na školách, které mají infromatické zaměření, probíhá na počítači výuka většiny předmětů. I to má za následek zhoršení kvality života.

Dále bych ráda zjistila, zda pro studenty vysoké školy stoupá důležitost v určitých oblastech. Například v oblastech práce, svoboda a peníze, zda se vzrůstajícím vzděláním touží po lepší práci, která jim zajistí peníze. Peníze jim zase do jisté míry mohou pomoci získat svobodu.

Velké odchylky tedy nastávají zejména v těchto oblastech:

Práce – vysoká důležitost a vzrůstají nároky v důsledku požadavku na zvyšování vědomostí a získávání zkušeností, velké odchylky jsou hlavně u studentů kombinované formy

Peníze – velká nespokojenost existuje v této oblasti převážně u studentů prezenční formy, je způsobená např. částečným pracovním úvazkem

Svoboda – vysoká spokojenost v této oblasti v důsledku pocitu osamostatnění se

Tato konstatování - zjištění byla mou motivací proto to, abych se touto oblastí začala více zabývat. V praktické části budu tedy sledovat, zdali se výše uvedené konstatování - předpoklady potvrdily.

3.2 Charakter výzkumu

1. Objektem výzkumu jsou muži a ženy, kteří splnili tyto podmínky:

- jsou v akademickém roce 2014/2015 studenty Univerzity Hradce Králové
- jsou studenty Fakulty informatiky a managementu
- jsou studenty prvního, druhého nebo třetího ročníku

2. Předmětem výzkumu jsou:

- změny vlastností kvality života objektu
- sledování změn kategorií důležitost, spokojenost a kvalita jednotlivých životních oblastí
- zhodnocení změn testovou metodou

3. Nástroj a zpracování dat:

Jako nástroj pro získání dat byl použit standardizovaný dotazník SQUALA (originální verze). Data jsou kvantitativně zpracována v programu MS Excel.

4. Kritérium výzkumu

- Účast studentů na výzkumu byla dobrovolná. Údaje jsou anonymní.

3.3 Výzkumný soubor

Cílová skupina jsou muži a ženy, kteří jsou studenty vysoké školy, a to prezenční, nebo kombinované formy (viz objekt výzkumu). Věkové omezení bylo stanoveno až na 65 let vzhledem k nízkému vzorku skupiny.

Ve výzkumu nebyl zohledněn rodinný stav respondentů ani jejich finanční zabezpečení. Avšak spokojenosti respondentů s financemi je věnovaná položka „Peníze“ v druhé tabulce dotazníku.

3.4 Popisná statistika

Dostupnost dotazníků

Dotazníky vyplnilo v období 1/2015 – 2/2015 celkem 148 studentů.

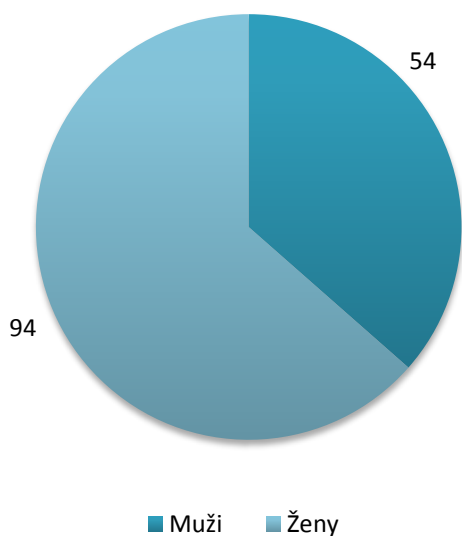
Dále byli v textu studenti Aplikované informatiky označeni jako AI, studenti Informačního managementu jako IM, studenti Finančního managementu jako FM, studenti Managementu cestovního ruchu jako MCR, prezenční formy jako PF a kombinované formy jako KF.

Počet

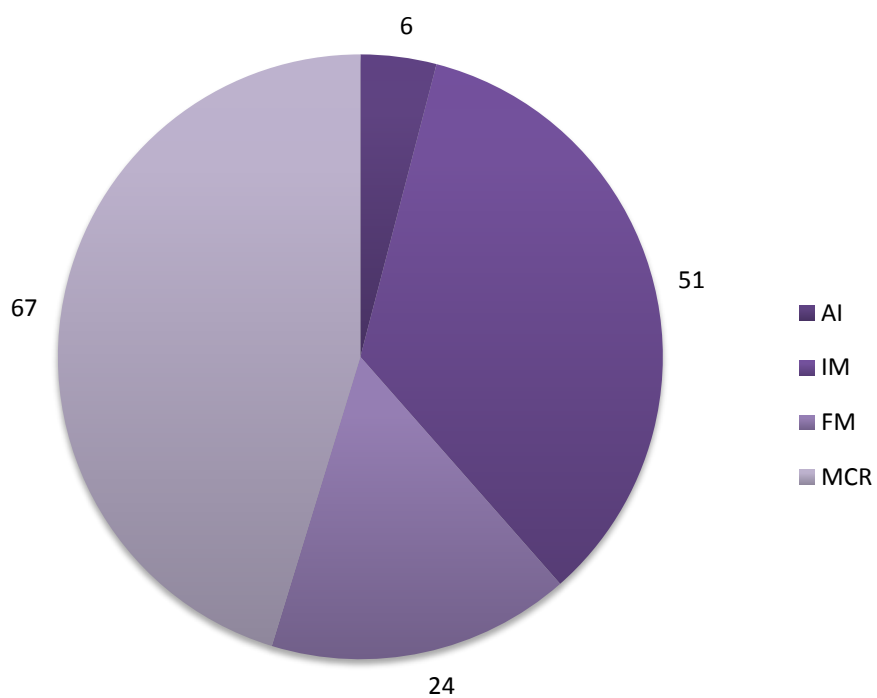
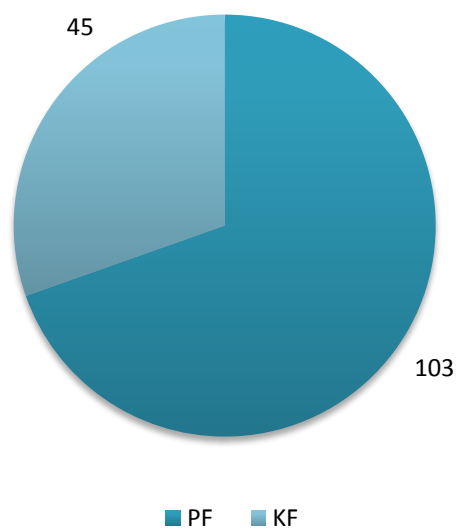
Celkový počet $N=148$. Dílčí počet jednotlivých souborů n (žen)= 94, n (mužů)= 54, n (AI)= 6, n (IM)= 51, n (FM) =24, a n (MCR)= 67. Počet studentů prezenční formy je 103 a kombinované 45.

Grafické zobrazení počtů zobrazují obrázky č. 2, 3 a 4.

Obrázek 2 - Graf - Popisná statistika - Počet - muži a ženy (zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 3 - Graf - Popisná statistika - Počet - PF a KF (zdroj: vlastní zpracování)

Obrázek 4 - Popisná statistika - Počet - obory (zdroj: vlastní zpracování)

Věk

Věk všech respondentů se pohybuje v rozmezí 18 – 66 let. Z tabulky č. 6 můžeme vidět, že nejčetnější zastoupení ve všech skupinách má věková kategorie 18 -25. Nejmenší počet účastníků je ve věku 51 – 65 let. Výsledky výzkumu se tedy budou vztahovat převážně k mladým lidem do 25 let.

Popisná statistika - Věk					
Skupina	Počet ve skupině	Věková kategorie			
		18-25	26-35	36-50	51-65
Muži	54	46	4	3	1
Ženy	94	78	13	2	1
PF	103	103	-	-	-
KF	45	21	17	5	2
AI	6	6	-	-	-
IM	51	46	3	2	-
FM	24	24	-	-	-
MCR	67	48	14	3	2

Tabulka 6 - Popisná statistika – Věk (zdroj: vlastní zpracování)

Ročník

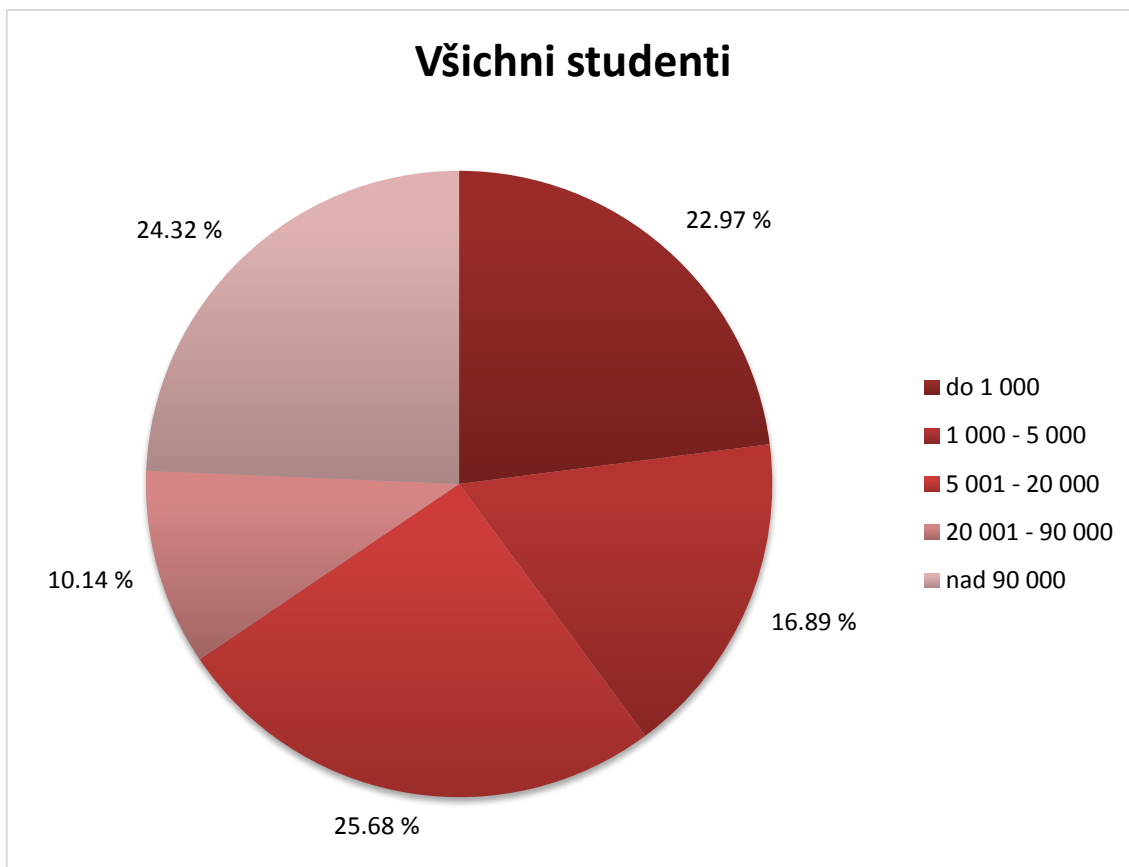
Tabulka č. 7 ukazuje, že nejčetnější zastoupení mají studenti, kteří chodí do prvního ročníku (62,16 %). Výzkumu se dále účastnilo 45 studentů z druhého ročníku (30,41 %) a ze třetího ročníku 11 studentů (7,43 %).

Popisná statistika – Ročník							
Skupina	Počet ve skupině	Ročník			V procentech (%)		
		1	2	3	1	2	3
AI	6	3	2	1	50	33,3	3,70
IM	51	32	16	3	62,75	31,37	5,88
FM	24	24	-	-	100,00	-	-
MCR	67	33	27	7	49,25	40,30	10,45

Tabulka 7 - Popisná statistika – Ročník (zdroj: vlastní zpracování)

Velikost bydliště podle počtu obyvatel

Největší počet, to je 25,68 % studentů, bydlí ve městě, které má mezi 5 001 – 20 000 obyvatel. O něco méně, tedy 24,32 % studentů, uvedlo, že bydlí ve městě, které má víc jak 90 000 obyvatel. Podobně je to tak je i u sídel do 1 000 obyvatel, která jako své bydliště uvedlo 22,97 % studentů. Na obrázku č. 6 je graf zobrazující rozdělení studentů podle velikosti bydliště. Z grafu můžeme vidět, že je toto rozdělení rovnoměrné.

Obrázek 5 - Graf - rozdělení studentů podle počtu obyvatel (zdroj: vlastní zpracování)

Způsob bydlení

Z tabulky č. 8 můžeme vidět, že přes dvě třetiny studentů (109) uvedlo, že současně bydlí společně s rodinou. Vzhledem k tomu, že dotazníky byly rozdávány tištěnou formou a anonymně, již není možné se studentů, kteří označili daný způsob bydlení, zpětně se dotázat na upřesňující informace, např. zda se jedná o společné bydlení s rodiči, prarodiči, s manželským partnerem, přítelem/příteľkyní nebo dětmi. Dále 17 studentů uvedlo jako svůj způsob bydlení „na koleji“, 12 „v pronájmu s přáteli“ a 10 studentů uvedlo „jiné bydlení“. Do kategorie „jiné“ patří převážně studenti, kteří bydlí např. sami ve vlastním bytě.

Způsob bydlení	Počet	Vyjádření v %
s rodinou	109	73,65 %
na koleji	17	11,49 %
v pronájmu s přáteli	12	8,11 %
jiné	10	6,76 %

Tabulka 8 - Popisná statistika - Způsob bydlení (zdroj: vlastní zpracování)

3.5 Zpracování dat a výsledky

3.5.1 Způsob zpracování dat

Pro výzkum byla použita originální verze dotazníku SQUALA, která obsahuje 23 položek jednotlivých životních oblastí. Respondenti nejdříve hodnotí v první části dotazníku důležitost jednotlivých životních oblastí na škále 0 - 4 a v druhé části hodnotí spokojenost s těmito oblastmi na škále 1 - 5. Kvalita života respondenta v jednotlivé oblasti je pak součinem těchto dvou hodnot, může tedy dosahovat výsledku v rozmezí od 0 do 20. Celková kvalita života se pak vyjadřuje součtem parciálních skóre jednotlivých životních oblastí.

Data, která jsem získala pomocí dotazníků, jsem shromáždila do souboru pomocí počítačového programu Microsoft Excel. V tomto programu byla data poté filtrována a byly zde též porovnávány jednotlivé skupiny např. ženy a muži, prezenční a kombinovaná forma studia, studenti podle velikosti bydliště atd. K vyhodnocení rozdílu střední hodnoty ve skupinách byl použit dvouvýběrový t-test. Pro všechny testy byla zvolena hladina významnosti 0,05. Byla použita dvojstranná hypotéza $H_0: \mu_v = \mu_z$ (resp. $\mu_v - \mu_z = 0$); $H_0: \mu_v \neq \mu_z$ (resp. $\mu_v - \mu_z \neq 0$). Pro nízkou důležitost spokojenost a kvalitu jsem vybrala hodnoty, které leží pod prvním kvantilem a pro vysokou důležitost, spokojenost a kvalitu zase hodnoty ležící nad 3 kvantilem. Naopak ke zjištění vysoké důležitosti a spokojenosti všech respondentů jsem stanovila třetí kvartil průměrů jednotlivých oblastí a vybrala průměry, které leží nad ním.

3.5.2 Výsledky

Vysoká a nízká důležitost z hlediska studentů

Tabulka č. 9 a tabulka č. 10 zobrazují jednotlivé oblasti měřené dotazníkem SQUALA. V druhém sloupci tabulky č. 9 a tabulky č. 10 jsou zaznamenány celkové průměry studentů z druhé části dotazníku. V této části měli studenti za úkol stanovit důležitost jednotlivých životních oblastí na škále 0 - 4. Tabulka č. 9 zobrazuje průměry jednotlivých oblastí, které leží nad třetím kvantilem, který byl stanoven na 3,39. V tabulce č. 10 jsou zaznamenány průměry, které leží pod prvním kvantilem, který byl stanoven na hodnotu 2,54.

Vysoká důležitost

Životní oblast - důležitost	Celkový průměr
Být zdravý/á	3,82
Být fyzicky soběstačný/á	3,45
Cítit se psychicky dobře	3,39
Postarat se o sebe	3,43
Práce	3,45
Svoboda	3,46
Peníze	3,38

Tabulka 9 - Výsledky - Vysoká důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Nízká důležitost

Životní oblast - důležitost	Celkový průměr
Mít a vychovávat děti	2,54
Zajímat se o politiku	1,34
Mít víru	1,29
Krása	2,00
Dobré jídlo	2,47

Tabulka 10 - Výsledky - nízká důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Vysoká a nízká spokojenost všech studentů

Tabulka č. 11 a tabulka č. 12 zobrazují jednotlivé oblasti měřené dotazníkem SQUALA. V druhém sloupci tabulky č. 11 a tabulky č. 12 jsou zaznamenány celkové průměry studentů z třetí části dotazníku. V této části studenti měli za úkol ohodnotit svou spokojenost s jednotlivými životními oblastmi na škále 1 - 5. Tabulka č. 11 zobrazuje průměry, které leží nad třetím kvantilem, který byl stanoven na 3,92. V tabulce č. 12 jsou zaznamenány průměry, které leží pod prvním kvantilem, který byl stanoven na hodnotu 3,42.

Vysoká spokojenost

Životní oblast – spokojenost	Celkový průměr
Být zdravý/á	3,99
Být fyzicky soběstačný/á	4,41
Postarat se o sebe	4,03
Být v bezpečí	4,31
Svoboda	4,03

Tabulka 11 - Výsledky - vysoká spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Nízká spokojenost

Životní oblast – spokojenost	Celkový průměr
Dobře spát	3,28
Odpočívat ve volném čase	3,09
Práce	3,24
Spravedlnost	3,34
Peníze	3,09

Tabulka 12 - Výsledky - nízká spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Vysoká a nízká kvalita života všech studentů

Tabulky kvality života v jednotlivých oblastech. V druhém sloupci tabulky č. 13 a tabulky č. 14 jsou zaznamenány celkové průměry studentů, které byly vypočítány na základě údajů z dotazníků SQUALA a představují tak dílčí kvalitu života v dané oblasti. Celkové průměry byly stanoveny násobkem jednotlivých životních oblastí. Průměry mohou nabývat hodnot od 0 – 20. V tabulce č. 13 jsou zaznamenány průměry, které leží nad třetím kvantilem, který byl stanoven na hodnotu 12,65. V tabulce č. 14 jsou zvýrazněny průměry, které leží pod prvním kvantilem, který byl stanoven na hodnotu 9,86.

Vysoká kvalita

Životní oblast – spokojenost	Celkový průměr
Být zdravý/á	15,24
Být fyzicky soběstačný/á	15,35
Rodinné vztahy	12,70
Postarat se o sebe	13,87
Být v bezpečí	12,88
Svoboda	14,04

Tabulka 13 - Výsledky - vysoká kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

Nízká kvalita

Životní oblast – spokojenost	Celkový průměr
Zajímat se o politiku	4,57
Mít víru	4,73
Odpočívat ve volném čase	8,06
Práce	9,66
Krása	6,98
Peníze	9,84
Dobré jídlo	9,75

Tabulka 14 - Výsledky - nízká kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

Srovnání mužů a žen

Tabulka č. 15, tabulka č. 16 a tabulka č. 17 zobrazují rozdíly v důležitosti, spokojenosti a kvalitě jednotlivých životních oblastí měřené dotazníkem SQUALA mezi muži a ženami se statistickou významností $p < 0,05$. Vybrány byly pouze oblasti, které jsou pro nás statisticky významné.

Důležitost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Mít a vychovávat děti	-1,72	0,04
Postarat se o sebe	1,67	0,05
Mít sexuální život	1,72	0,04

Tabulka 15 - Výsledky - muži a ženy – důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Spokojenost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Odpočívat ve volném čase	-1,96	0,03
Krása	2,06	0,02

Tabulka 16 - Výsledky - muži a ženy – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Kvalita

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Odpočívat ve volném čase	-1,80	0,04

Tabulka 17 - Výsledky - muži a ženy – kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

Srovnání kombinované a prezenční formy

Tabulka č. 18, tabulka č. 19 a tabulka č. 20 obsahují vybrané atributy, v nichž byla statisticky významná odlišnost v důležitosti, spokojenosti a kvalitě jednotlivých životních oblastí měřené dotazníkem SQUALA mezi studenty prezenční a kombinované formy studia pro statistickou významnost $p < 0,05$.

Důležitost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Dobře spát	-2,84	0,00
Mít sexuální život	1,92	0,03
Zajímat se o politiku	2,83	0,00
Mít víru	2,17	0,02
Mít koníčky	-4,08	0,00
Být v bezpečí	3,10	0,00
Práce	3,16	0,00
Spravedlnost	2,00	0,02
Krása	2,65	0,00
Pravda	3,03	0,00
Peníze	-3,29	0,00

Tabulka 18 - Výsledky - PF a KF – důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Spokojenost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Být fyzicky soběstačný/á	-2,77	0,00
Zajímat se o politiku	-4,50	0,00
Odpočívat ve volném čase	3,15	0,00

Tabulka 19 - Výsledky - PF a KF – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Kvalita

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Být fyzicky soběstačný/á	1,78	0,04
Mít víru	-2,50	0,01
Mít koníčky	1,66	0,05
Být v bezpečí	-3,27	0,00
Krása	-1,68	0,05
Pravda	-2,83	0,00

Tabulka 20 - Výsledky - PF a KF – kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

Srovnání studentů žijící v sídlech do 1000 a nad 90 000 obyvatel

Tabulky 21, 22 a 23 zobrazují rozdíly v důležitosti a spokojenosti a kvalitě jednotlivých životních oblastí měřené dotazníkem SQUALA mezi studenty žijícími v sídlech do 1000 a nad 90 000 obyvatel se statistickou významností $p < 0,05$. Vybrány byly pouze oblasti, které jsou pro nás statisticky významné.

Důležitost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Práce	2,34	0,01
Krása	-1,80	0,04
Pravda	1,74	0,04

Tabulka 21 - Výsledky - Srovnání podle velikosti bydliště – důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Spokojenost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Rodinné vztahy	0,81	0,21
Krása	-1,80	0,04

Tabulka 22 - Výsledky - Srovnání podle velikosti bydliště – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Kvalita

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Rodinné vztahy	2,42	0,01
Krása	-2,26	0,01

Tabulka 23 - Výsledky - Srovnání podle velikosti bydliště – kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

Srovnání studentů oboru AI a MCR

Tabulka č. 24, tabulka č. 25 a tabulka č. 26 zobrazují rozdíly v důležitosti a spokojenosti a kvalitě jednotlivých životních oblastí měřené dotazníkem SQUALA mezi studenty oboru Aplikovaná informatika a studenty Managementu cestovního ruchu se statistickou významností $p < 0,05$. Vybrány byly pouze oblasti, které jsou pro nás statisticky významné.

Důležitost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Vztahy s ostatními lidmi	-3,50	0,01
Mít a vychovávat děti	-2,16	0,04
Zajímat se o politiku	-2,60	0,01
Být v bezpečí	1,86	0,04

Tabulka 24 - Výsledky - AI a MCR – důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Spokojenost

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Cítit se psychicky dobře	3,10	0,01
Příjemné prostředí a bydlení	1,89	0,03
Dobře spát	2,87	0,1
Rodinné vztahy	2,71	0,01
Postarat se o sebe	2,17	0,03
Mít víru	2,64	0,02
Odpočívat ve volném čase	4,01	0,03

Tabulka 25 - Výsledky - AI a MCR – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Kvalita

Životní oblast	Testové kritérium	p - hodnota
Cítit se psychicky dobře	3,49	0,00
Vztahy s ostatními lidmi	-2,06	0,04
Mít a vychovávat děti	-1,98	0,05
Odpočívat ve volném čase	4,09	0,00

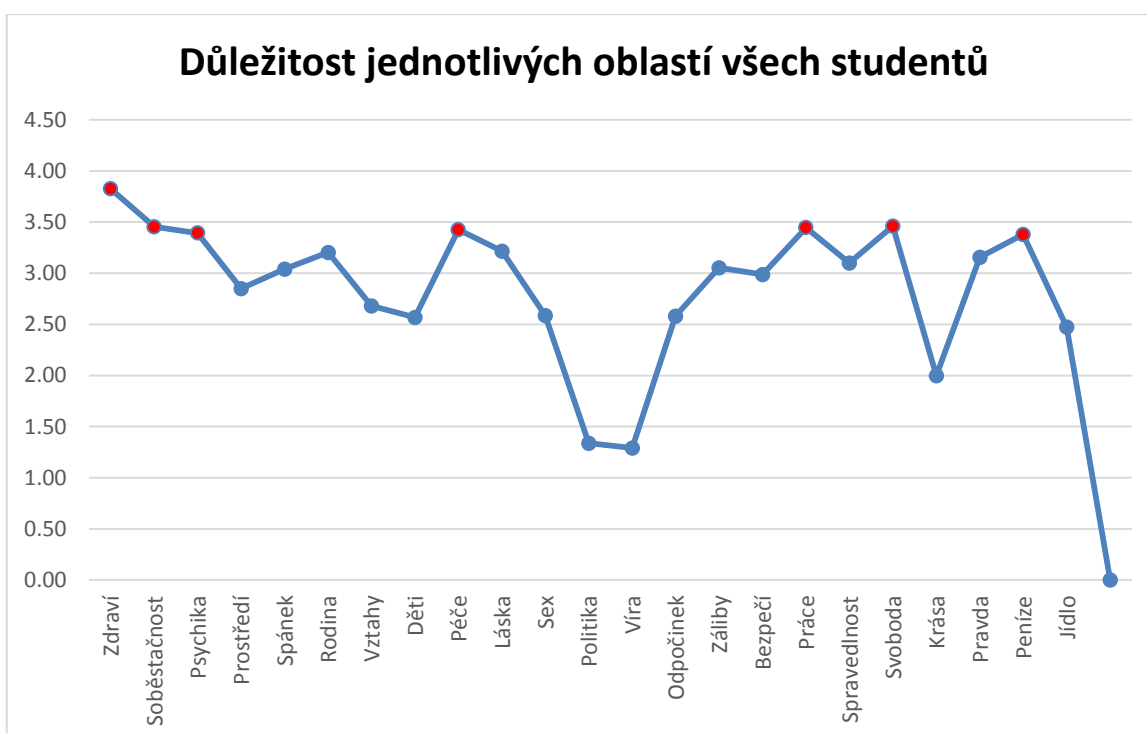
Tabulka 26 - Výsledky - AI a MCR – kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

3.6 Interpretace dat

V následujícím textu budou potvrzeny nebo vyvráceny předem stanovené hypotézy a zkoumány předem stanovené výzkumné otázky.

3.6.1 Celková důležitost z hlediska všech studentů

Graf č. 7 zobrazuje vnímání důležitosti z hlediska oslovených vysokoškolských studentů. Můžeme vidět, že nad třetím kvantilem celkových průměrů leží hodnoty zdraví, soběstačnost, psychika, péče, práce, svoboda a peníze.

Obrázek 6 - Graf - Profil důležitosti (zdroj: vlastní zpracování)

Důležitost oblasti práce

Hypotéza: Studenti vysoké školy připisují velkou důležitost hodnotě práce.

Hypotéza se potvrdila.

Předpoklad, že studenti vysoké školy připisují velkou důležitost hodnotě práce, byl potvrzen. Pro velkou většinu studentů se hlavní motivací pro studium na vysoké školy stává domněnka, že budou mít po absolvování školy větší šanci na získání vhodného pracovního místa. Vysoké hodnocení této oblasti může být také

způsobeno vzrůstající nezaměstnaností, která nás nutí stále více slevovat na našich požadavcích a přijmout i pracovní zařazení, které neodpovídá našim představám. Podle Kajtmanové (2014) se k tomuto tématu vyjádřil i rektor Bankovního institutu vysoké školy Pavel Mertlík: „V roce 2013 činila obecná míra nezaměstnanosti v České republice v průměru u zaměstnanců se základním vzděláním 25,7 %, u zaměstnanců se středním vzděláním bez maturity 8,4 %, u zaměstnanců se středním vzděláním s maturitou 5,3 % a u zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním 2,8 %, přičemž průměr za všechny zaměstnance byl 7,0 %.“ Z těchto čísel tedy plyne, že vzdělání je významným faktorem při hledání budoucího zaměstnání. Většina studentů se tedy domnívá, že jim vysokoškolský diplom pomůže získat práci, která by je bavila a zároveň jim zajistila dostatek finančních prostředků pro živobytí i pro volnočasové aktivity a koníčky.

Důležitost oblasti peníze

Hypotéza: Studenti vysoké školy připisují velkou důležitost hodnotě peníze.

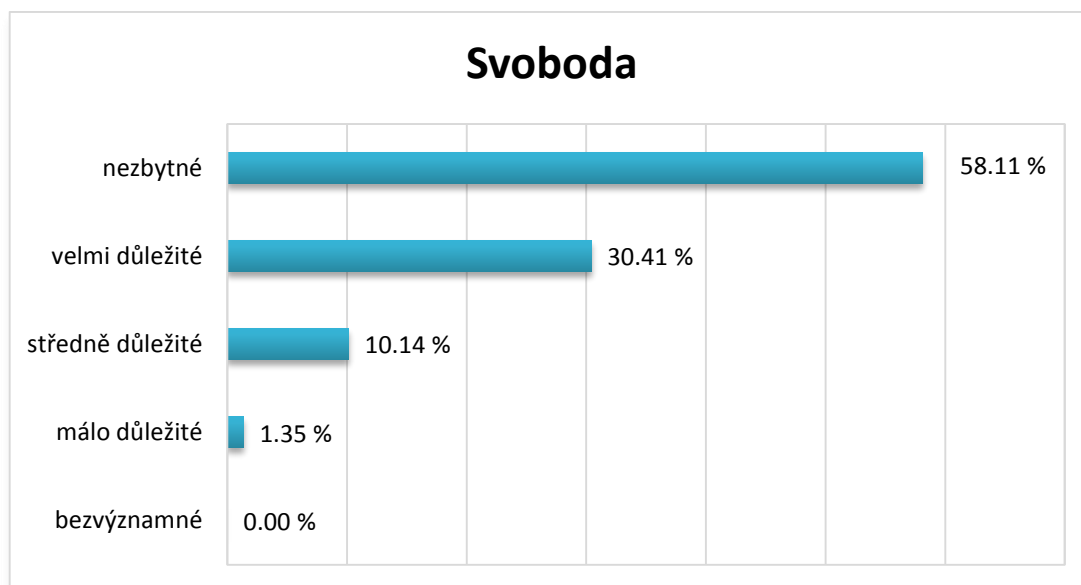
Hypotéza se potvrdila.

Hodnota peníze dle žebříčku vnímání důležitosti daných oblastí studenty leží nad třetím kvantilem. To potvrzuje předpoklad, že této hodnotě studenti připisují velkou důležitost. Peníze se obecně stávají velmi důležitým faktorem, který významně ovlivňuje kvalitu života. Raková (2014) píše o průzkumu, který byl realizován v listopadu 2014 a díky němuž bylo zjištěno, že hlavním zdrojem příjmů 50,64% studentů jsou jejich vlastní vydělané peníze. V důsledku finanční krize jsou studenti často nuceni pracovat současně při studiu, aby byli schopní si zajistit základní potřeby jako je bydlení a jídlo. Peníze nám také mohou život zpříjemnit, když nám například pomohou zajistit si příjemnější bydlení, vysněnou dovolenou nebo tím, že nám pomohou se plně věnovat našim zálibám. Vysoká důležitost peněz je tedy zcela pochopitelná.

Důležitost oblasti svoboda

Hypotéza: Studenti vysoké školy připisují velkou důležitost hodnotě svoboda.

Hypotéza se potvrdila.

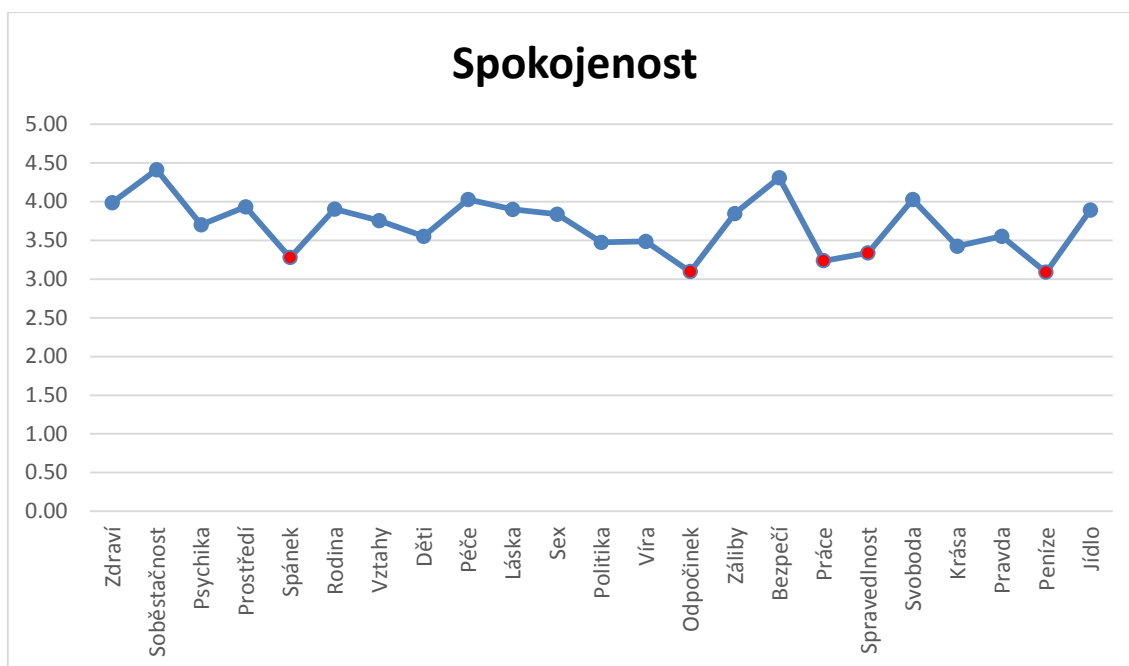

Obrázek 7 - Graf - Důležitost – svoboda (zdroj: vlastní zpracování)

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, základním předpokladem pro zlepšování kvality života je osobní a ekonomická svoboda a demokracie. Bez svobody není možné se zcela realizovat v osobním ani v profesním životě. Podle Goly (2015) je životní úroveň nejvyšší právě ve svobodných zemích, protože zde jsou výborné podmínky pro podnikání, minimální obchodní překážky, ochrana vlastnictví a rychlá a fungující veřejná správa. V zemích s nejvyšší ekonomickou svobodou se daří podnikání a to snižuje nezaměstnanost, pomáhá zvyšovat mzdy, přispívá k lepším pracovním podmínkám a podporuje profesní a osobní seberealizaci. Dle nejnovější studie "Index of Economic Freedom 2015" je naše ekonomika 24. ekonomicky nejsvobodnější na světě. Pro studenty je osobní i ekonomická svoboda velmi důležitá, protože studium na vysoké škole se pro ně často stává milníkem v jejich životě. Někteří studenti již s příchodem na vysokou školu bojují za získání své osobní svobody a hledají si vlastní bydlení a snaží se i sami finančně zabezpečit. Někteří takto velký krok zatím neudělali, ale přesto je pro ně svoboda velmi důležitá. Z výše uvedeného grafu č. 8 vyplývá, že za nezbytnou považuje svobodu více než polovina dotázaných studentů.

3.6.2 Celková spokojenost všech studentů

Graf č. 9 zobrazuje hodnocení spokojenosti vysokoškolských studentů. Můžeme vidět, že pod prvním kvantilem celkových průměrů leží hodnoty spánek, odpočinek, práce, spravedlnost a peníze.

Obrázek 8 - Graf - Profil spokojenosti (zdroj: vlastní zpracování)

Spokojenost v oblasti dobře spát

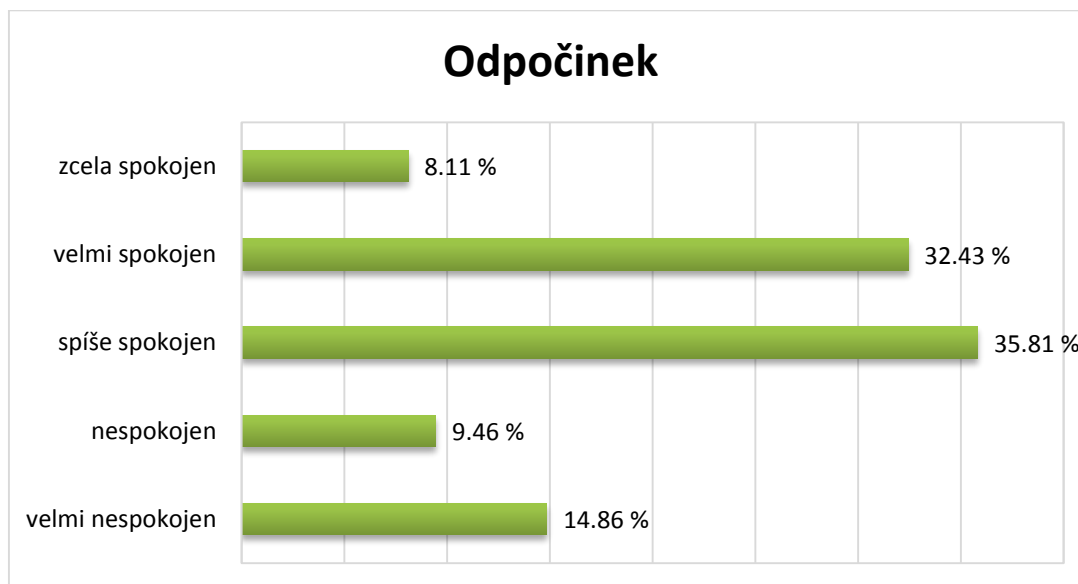
Hypotéza: Studenti vysoké školy jsou málo spokojeni v oblasti dobře spát.

Hypotéza se potvrdila.

Vysokoškolští studenti hodnotí jako nízkou svou spokojenost s oblastí dobře spát. Důvodem může být to, že obzvláště v začátcích studia je pro ně náročnější vypořádat se vzniklými změnami, kterými mohou být například změna způsobu výuky, nové bydlení, nový přístup učitelů ke studentům, změna nároků na studium nebo hledání brigády. Ve výzkumu bylo dále zjištěno, že 73, 65 % studentů bydlí stále s rodinou, v mnoha případech tedy musí do školy dojíždět, což pro některé může být velmi časově náročné. Někteří studenti jsou též nuceni v důsledku nedostatku finančních prostředků navíc pracovat na částečný úvazek. Nemluvě o studentech kombinované formy, kteří musí studovat při své stálé práci.

V důsledku toho se často stává, že studenti nestíhají plnit všechny své povinnosti během dne a některým činnostem se pak věnují na úkor spánku. To může být jeden z důvodů jejich nespokojenosti.

Obrázek 9 - Graf - Spokojenost – odpočinek (zdroj: vlastní zpracování)

Spokojenost v oblasti odpočívání ve volném čase

Hypotéza: Studenti vysoké školy jsou málo spokojeni v oblasti odpočívání ve volném čase. **Hypotéza se potvrdila.**

Studenti, kteří se účastnili výzkumu, vyjádřili svou nespokojenost též v oblasti odpočívání ve volném čase. Z výše uvedeného grafu č. 10 vidíme, že skoro 15% studentů je velmi nespokojených a skoro 10% nespokojených. Nedostatek odpočinku často vede ke zvýšené citlivosti vůči stresu a v extrémních případech dokonce i k syndromu vyhoření. Odpočinek pro každého jedince může znamenat něco jiného. Zajímavě se k tomu vyjádřila Jeklová (2006), která píše, že odpočinek je „jakési“ přepnutí od pracovní činnosti. Pokud tedy student chodí přes den do školy, kde celý den nabývá vědomosti, pak jde do práce, kde se také musí učit novým znalostem, určitě pro něj nebude odpočinkem, když po příchodu domů musí plnit úkoly do školy, psát seminární práce a učit se na zápočtové písemky a zkoušky. V důsledku toho, že počáteční období na škole je pro studenty hektické, může pro ně být náročnější najít si chvíli na odpočinek. To může být také důvodem toho, proč jsou v této oblasti nespokojeni.

Spokojenost v oblasti peníze

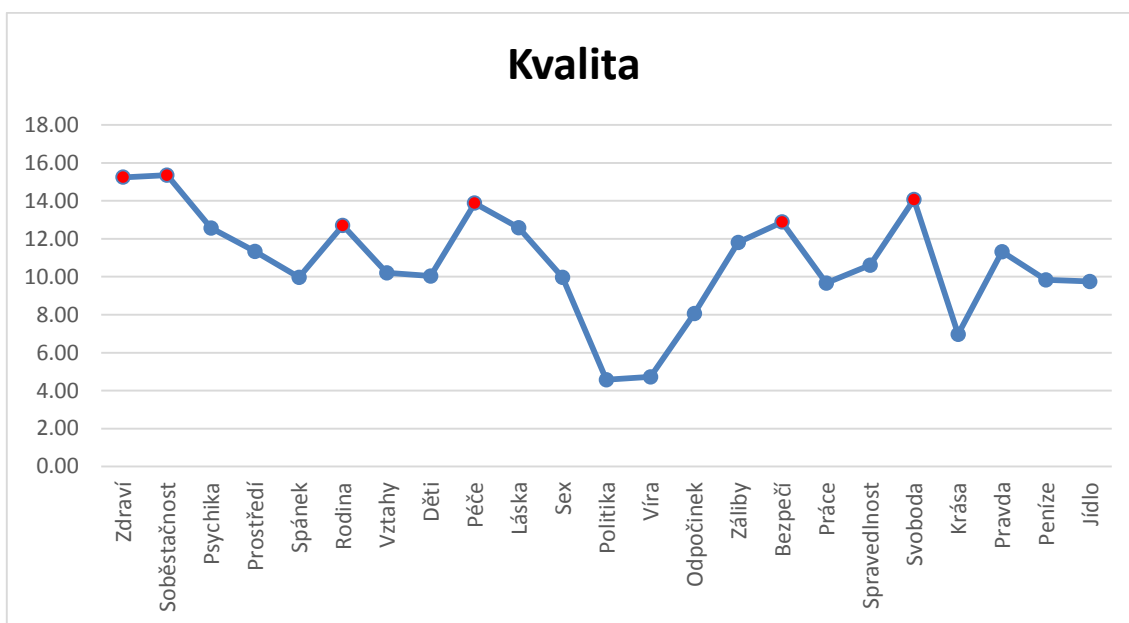
Hypotéza: Studenti vysoké školy jsou málo spokojeni v oblasti peníze.

Hypotéza se potvrdila.

Jak již bylo zmíněno, tak více než polovina studentů z daného vzorku respondentů si na svoje živobytí vydělává sama. Při denním studiu je však téměř nemožné pracovat na plný úvazek a studenti si tak musí vystačit s financemi, které získají z brigád a z prací na částečný úvazek. Studenti finance nevyužívají jen na základní potřeby, jako je jídlo a bydlení, ale chtějí si také zpříjemnit studentský život různými volnočasovými aktivitami, jako jsou například návštěvy koncertů, večerních zábav, různými koníčky, sportem, nákupem oblečení a v neposlední řadě si také musí platit různá skripta a učebnice. Je tedy zcela přirozené, že se obvykle potýkají s nedostatkem peněz. Z toho vyplývá nespokojenost s touto oblastí.

3.6.3 Celková kvalita z hlediska všech studentů

Graf č. 11 zobrazuje hodnocení kvality jednotlivých životních oblastí vysokoškolskými studenty. Můžeme vidět, že pod prvním kvantilem celkových průměrů, který značí nízkou kvalitu, leží hodnoty politika, víra, odpočinek, práce, krása a peníze a dobré jídlo. Nad třetím kvantilem, který značí vysokou kvalitu, leží hodnoty zdraví, soběstačnost, rodina, péče, bezpečí a svoboda.

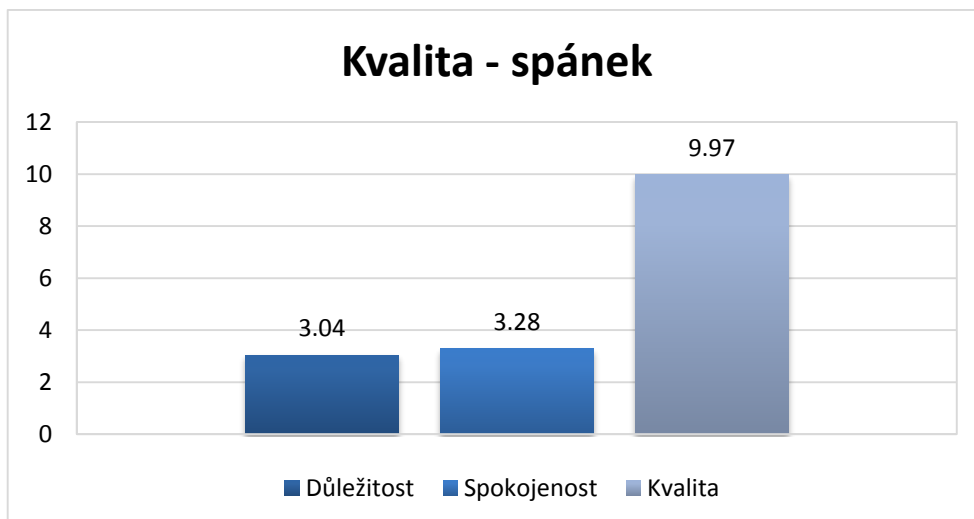

Obrázek 10 - Graf - Profil kvality (zdroj: vlastní zpracování)

Kvalita v oblasti dobře spát

Hypotéza: Studenti vysoké školy projevují nízkou kvalitu v oblasti dobře spát.

Hypotéza se nepotvrdila.

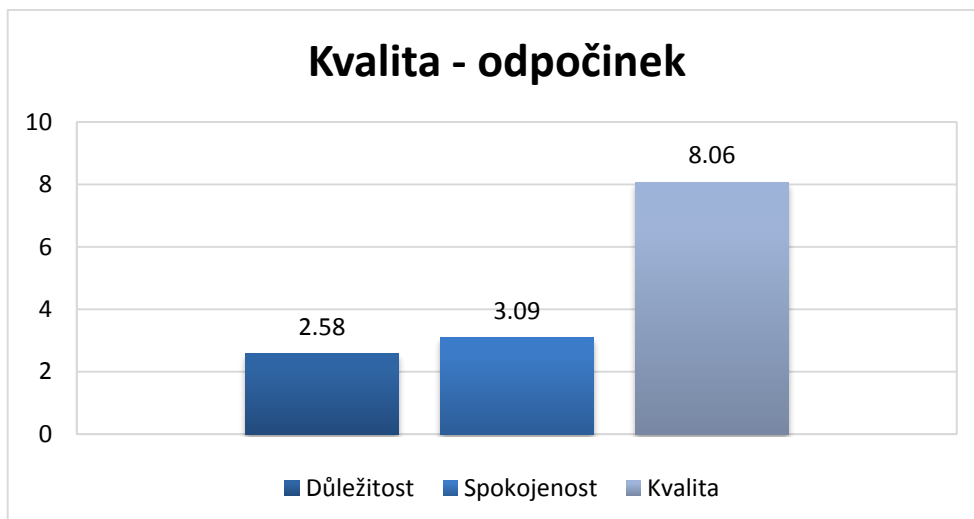
Obrázek 11 - Graf - Kvalita – spánek (vlastní zpracování)

Předpoklad, že studenti vysoké školy budou projevovat horší kvalitu života v oblasti dobře spát, nebyl potvrzen. Graf č. 12 zobrazuje, že studenti vyplnili, že tato oblast pro ně je středně důležitá (3,04) a že s touto oblastí nejsou příliš spokojeni (3,28). Násobením těchto dvou hodnot dostáváme celkový průměr, který leží mezi prvním a druhým kvantilem, který pro nás z hlediska výzkumu není významný. Přesto tedy, že studenti jsou málo spokojeni s touto oblastí, tak tím, že pro ně není příliš důležitá, jejich kvalitu života významně nezhoršuje.

Kvalita v oblasti odpočívání ve volném čase

Hypotéza: Studenti vysoké školy projevují nízkou kvalitu v oblasti odpočívání ve volném čase.

Hypotéza se potvrdila.

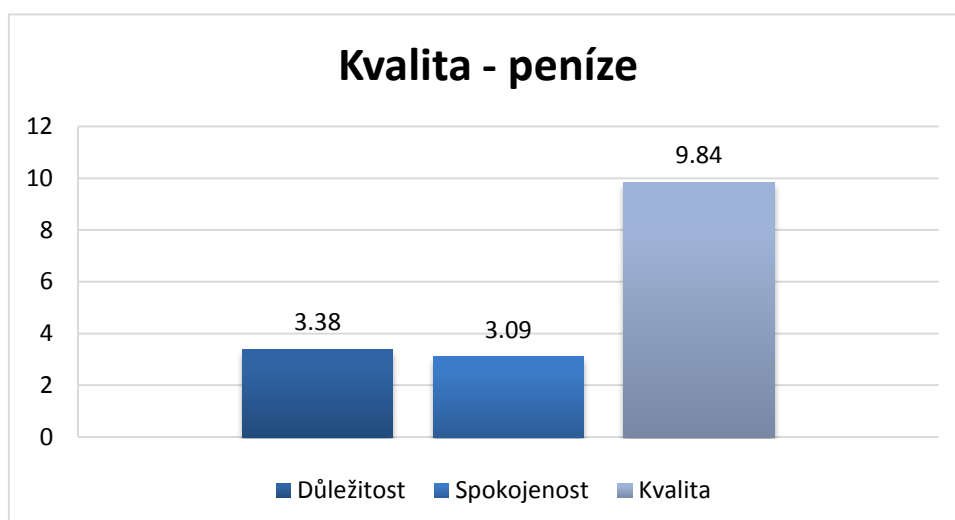
Obrázek 12 - Graf - Kvalita – odpočinek (zdroj: vlastní zpracování)

Přesto, že pro studenty je odpočinek středně důležitý, ve třetí části dotazníku vyplnily, že s touto oblastí jsou málo spokojeni. Na obrázku č. 13 můžeme vidět, že násobením těchto dvou hodnot je tedy nízká kvalita života v této oblasti.

Kvalita v oblasti peníze

Hypotéza: Studenti vysoké školy projevují nízkou kvalitu v oblasti peníze.

Hypotéza se potvrdila.

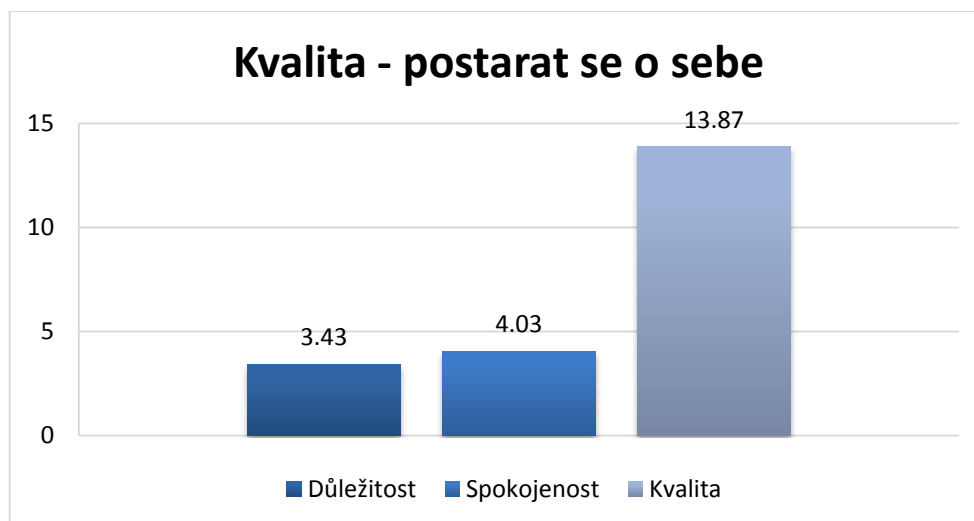
Obrázek 13 - Graf - kvalita – peníze (zdroj: vlastní zpracování)

Již v předchozích výsledcích byla zmiňována důležitost a spokojenost s hodnotou peníze. V důsledku toho, že studenti vyplnili vysokou důležitost ale nízkou spokojenost, výsledná kvalita života v této oblasti je nízká. Výsledky jednotlivých domén jsou zobrazeny na obrázku č. 14.

Kvalita v oblasti postarat se o sebe

Hypotéza: Studenti vysoké školy projevují vysokou kvalitu v oblasti postarat se o sebe.

Hypotéza se potvrdila.

Obrázek 14 - Graf - kvalita - postarat se o sebe (zdroj: vlastní zpracování)

Na obrázku č. 15 můžeme vidět, že studenti vysoké školy, kteří se účastnili výzkumu, uvedli, že životní oblast postarat se o sebe je pro ně velmi důležitá (3,43) a zároveň s ní jsou velmi spokojeni (4,03) jejich výsledná kvalita života je tedy vysoká. Důvodem může být to, že s nástupem na vysokou školu i během studia na ní si studenti musí obstarávat mnoho věcí, například musejí shánět studijní materiály, zapisovat se do systému na různé termíny, plnit a odesílat úkoly, které mají zadány na seminářích, zjišťovat si změny ve výuce, obstarávat si potřebné výpočetní programy a softwary, hlásit se na různé exkurze, dobrovolné práce, zařizovat si bydlení, vyhledávat si spoje a další různé věci, které doposud sami dělat nemuseli. Nyní jsou však většinu času sami a nemohou již příliš počítat

s pomocí rodičů a přátel. Tím se učí samostatnosti a zodpovědnosti a sami tak na sobě pocítují, že se o sebe dokážou lépe postarat.

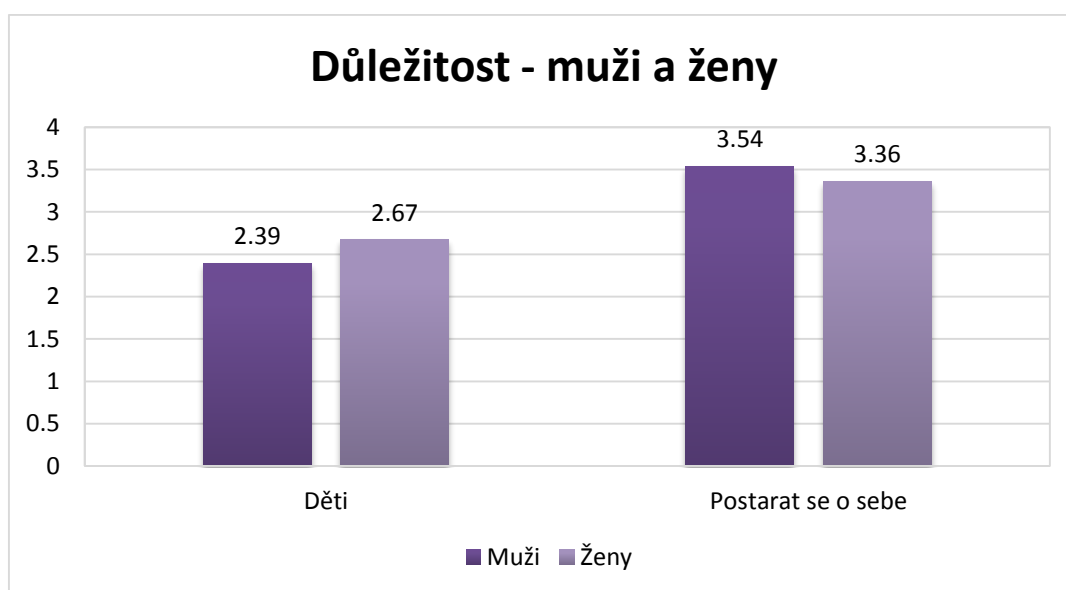
3.6.4 Rozdíly mezi muži a ženami

V následujícím textu bude zkoumána otázka, zda existují rozdíly v kvalitě života mužů a žen studujících na vysoké škole.

Statisticky významný rozdíl vznikl ve všech třech doménách – důležitost, spokojenost i kvalita. Výsledků je mnoho, ráda bych okomentovala jenom některé z nich, které jsou zajímavé vzhledem ke kontextu mé práce.

Důležitost

Graf č. 16 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech mužů a žen v oblasti důležitost.

Obrázek 15 - Graf - muži a ženy – důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Srovnáním obou skupin zjišťujeme, že oblast mít a vychovávat děti je důležitější pro ženy a oblast postarat se o sebe je důležitější pro muže. Rozdíly dosahují statistické významnosti.

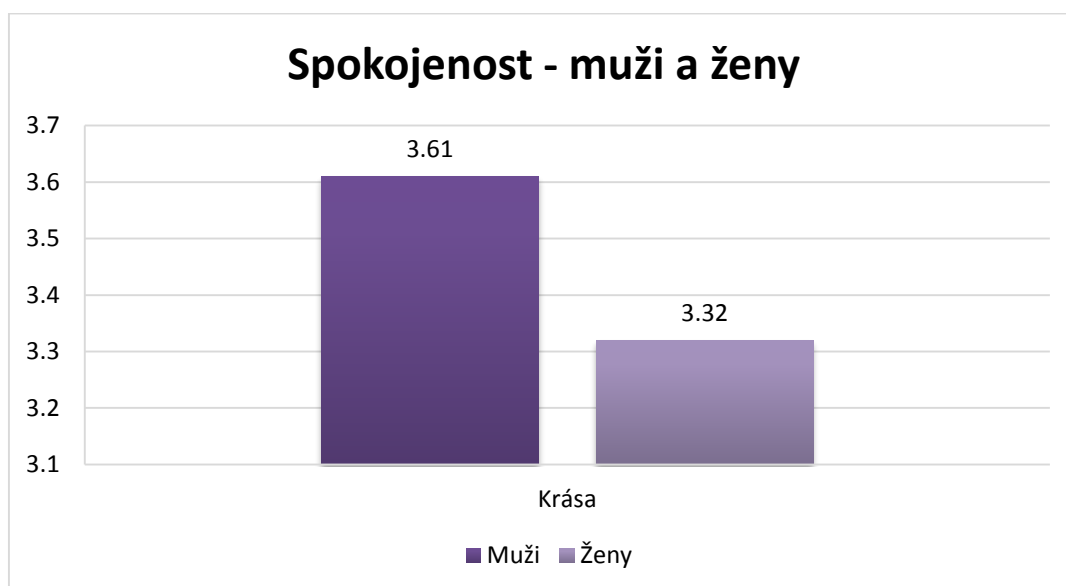
Součástí biologické potřeby ženy je, že jednoho dne porodí dítě a stane se matkou. Velká většina dívek se na to již od dětství připravuje například tím, že se stará

o panenky. Brzáková (2013) píše o tom, že síla této biologické potřeby je velice individuální, postoj ženy k těhotenství je například částečně ovlivněn zkušenostmi z vlastní rodiny. U žen je tato biologická potřeba většinou silnější než u mužů, protože je od nich jako od rodiček očekáváno, že jednoho dne porodí potomka. Tento předpoklad může být tedy důvodem toho, že ženy této oblasti přisuzují větší důležitost.

Muž je už od pradávna ve většině zemí považován za hlavu rodiny, jeho úkolem je postarat se o sebe a zároveň o ostatní členy domácnosti. Jeho rodina od něj očekává, že ji finančně zabezpečí a postará se o to, aby jejich společný život byl příjemný a co možná nejvíce bez problémů. Ženy tedy spíše očekávají, že o ně bude muž pečovat a postará se o ně. Je tedy přirozený způsob hodnocení oblasti postarat se o sebe. Muži si již v mladém věku uvědomují svoji budoucí funkci starat se o druhé, a pro to je pro ně důležité, aby se dokázali postarat nejdříve sami o sebe.

Spokojenost

Graf č. 17 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech mužů a žen v oblasti spokojenost.

Obrázek 16 - Graf - muži a ženy – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

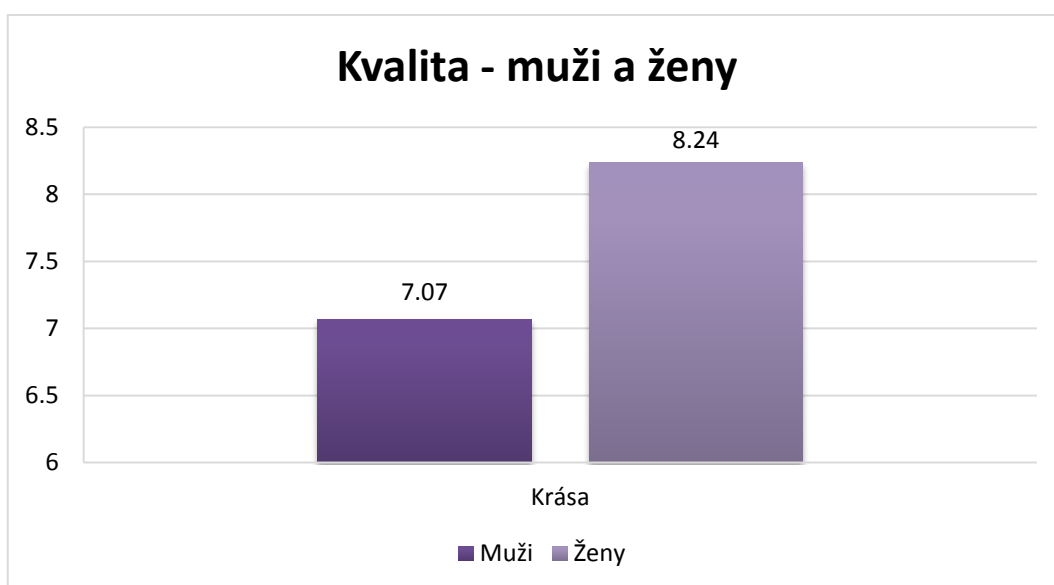

Srovnáním obou skupin zjišťujeme, že ženy uvedly nižší spokojenost v oblasti krása než muži. Rozdíl dosahuje statistické významnosti.

Důvodem této snížené spokojenosti může být, že ženy bývají často v hodnocení kritičtější než muži, a to ať už se jedná o hodnocení krásy sebe samé, svého bydlení nebo krásy okolí. Muži bývají v tomto ohledu spíše flegmatictí. Zatímco ženy se zaměřují spíše na estetiku věcí, muži více vnímají spíše praktické atributy dané věci.

Kvalita

Graf č. 18 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech mužů a žen v doméně kvalita.

Obrázek 17 - Graf - muži a ženy - kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

Srovnáním těchto dvou skupin byla zjištěna snížená kvalita života u mužů v oblasti odpočívání ve volném čase, rozdíl dosahuje statistické významnosti.

Kvalitní odpočinek úzce souvisí s kvalitním spánkem. Důvodem snížené kvality života mužů v této oblasti může být domněnka, že muži se často o spánek ochuzují. Ve výzkumu bylo zjištěno, že 34 mužů z celkových 54 patří mezi studenty oboru Informační management a Aplikovaná informatika. To znamená, že často při studiu využívají počítač. Doba strávená u počítače se někdy velmi těžko koriguje a často u počítače trávíme více času, než jsme původně plánovali. To může mít za příčinu,

že aktivity strávené na počítači nás pak ochuzují o čas, který bychom si měli vynahradit na odpočinkové aktivity a hlavně na kvalitní a dostatečně dlouhý spánek.

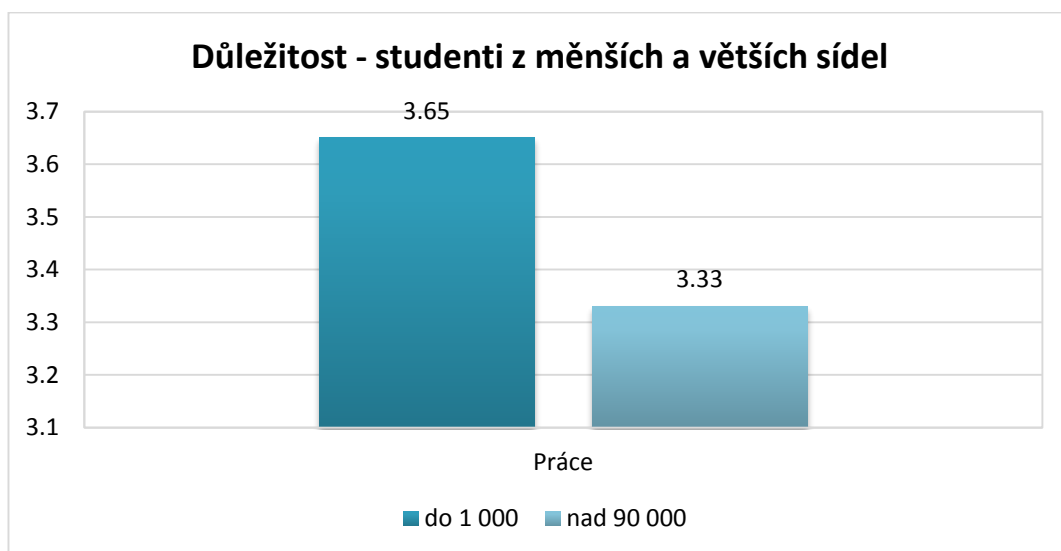
3.6.5 Rozdíly mezi studenty žijícími v menších a větších sídlech

V následujícím textu bude zkoumána otázka, zda existují rozdíly v kvalitě života života studentů žijících v sídlech do 1 000 a nad 10 000 obyvatel.

Statisticky významný rozdíl vznikl ve všech třech doménách – důležitost, spokojenost i kvalita. Výsledků je mnoho, ráda bych okomentovala jenom některé z nich, které jsou zajímavé vzhledem ke kontextu mé práce.

Důležitost

Graf č. 19 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech studentů z menších a větších sídel v doméně důležitost.

Obrázek 18 - Graf - Studenti z malých a velkých sídel - důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

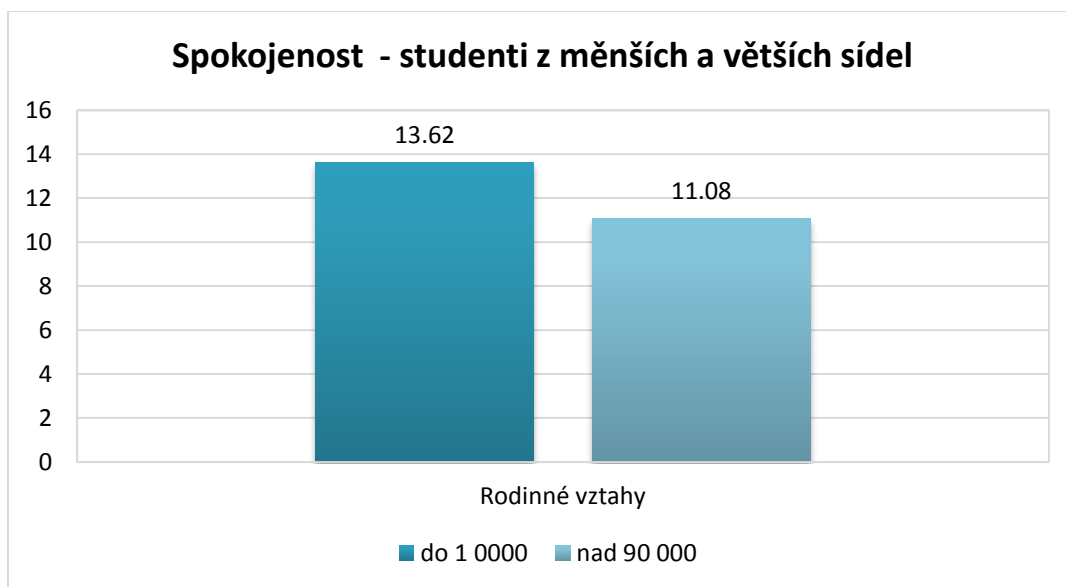
Při srovnání těchto dvou skupin byl zjištěn statisticky významný rozdíl v doméně důležitost v oblasti práce.

Studenti žijící v sídlech do 1000 obyvatel připisují větší důležitost práci. To může být způsobeno tím, že v takto malých sídlech se velmi těžko hledá uspokojivé pracovní místo. Práce bývá často k dispozici až ve větších městech, a to mnohdy znamená dojíždět i desítky kilometrů. Tito studenti si tedy pravděpodobně

uvědomují, jak těžké je sehnat si práci a v důsledku toho je pro ně tato oblast o něco důležitější než u studentů, kteří žijí v městech nad 90 000 obyvatel.

Kvalita

Graf č. 20 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech studentů z menších a větších sídlech v doméně kvalita.

Obrázek 19 - Graf - Studenti z menších a větších sídel – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Srovnáním těchto dvou skupin bylo zjištěno, že studenti, kteří bydlí v malých sídlech (ve vesnicích), mají vyšší kvalitu života v oblasti rodinné vztahy, než studenti, kteří bydlí v městech s počtem obyvatel větších než 90 000. Rozdíl dosahuje statistické významnosti.

Domnívám se, že příčinou tohoto zjištění je předpoklad, že studenti, kteří bydlí v menších sídlech, mají kolem sebe často více členů rodiny. Bývají také častěji doma, protože nemají mnoho příležitostí trávit čas mimo rodinné prostředí. Studenti, kteří žijí ve velkých městech, mohou často využívat různé druhy zábavy např. kino, sportovní centrum, divadlo, nakupování v obchodních centrech a také je pro ně snazší sehnat si ve velkém městě práci na částečný úvazek. Často tedy bývají mimo domov a nemají tak ovšem, na druhou stranu, větší možnost upevňovat rodinné vztahy.

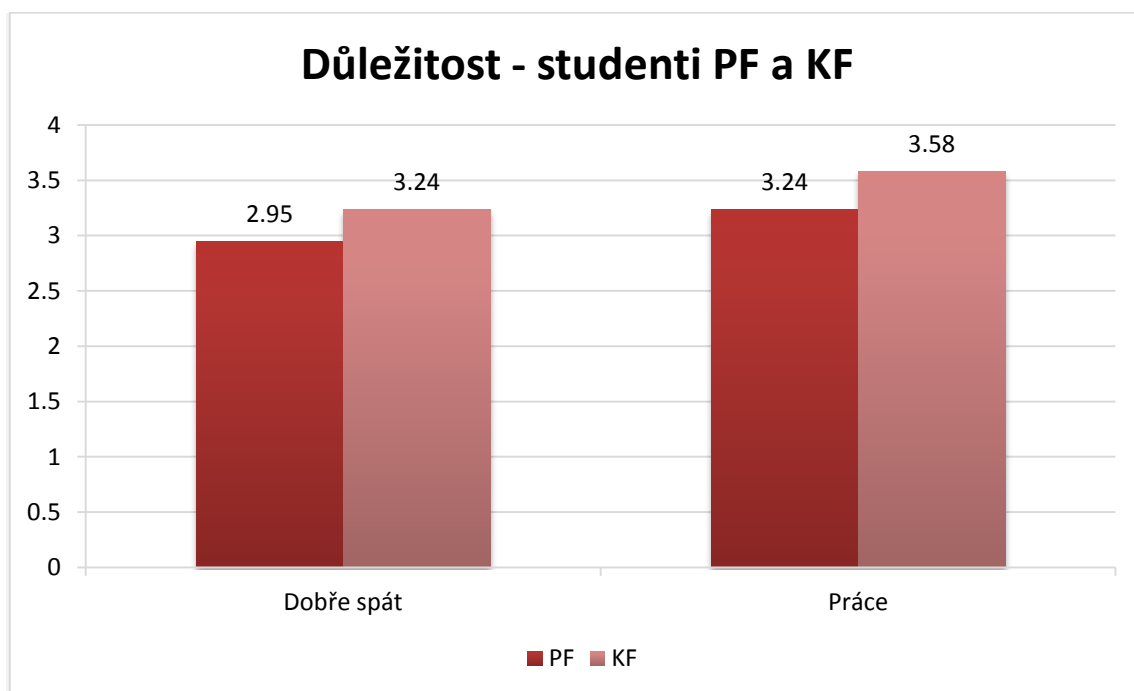
3.6.6 Rozdíly mezi studenty kombinované a prezenční formy

V následujícím textu bude zkoumána otázka, zda existují rozdíly v kvalitě života života studentů studujících v prezenční a kombinované formě.

Statisticky významný rozdíl vznikl ve všech třech doménách – důležitost, spokojenost i kvalita. Výsledků je mnoho, ráda bych okomentovala jenom některé z nich, které jsou zajímavé vzhledem ke kontextu mé práce.

Důležitost

Graf č. 21 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech studentů prezenční a kombinované formy v doméně důležitost.

Obrázek 20 - Graf - PF a KF – důležitost (zdroj: vlastní zpracování)

Na základě srovnání těchto dvou skupin byly zjištěny statisticky významné rozdíly v oblastech dobře spát a práce. Oběma oblastem přisuzují větší důležitost studenti kombinované formy. Rozdíly dosahují statistické významnosti.

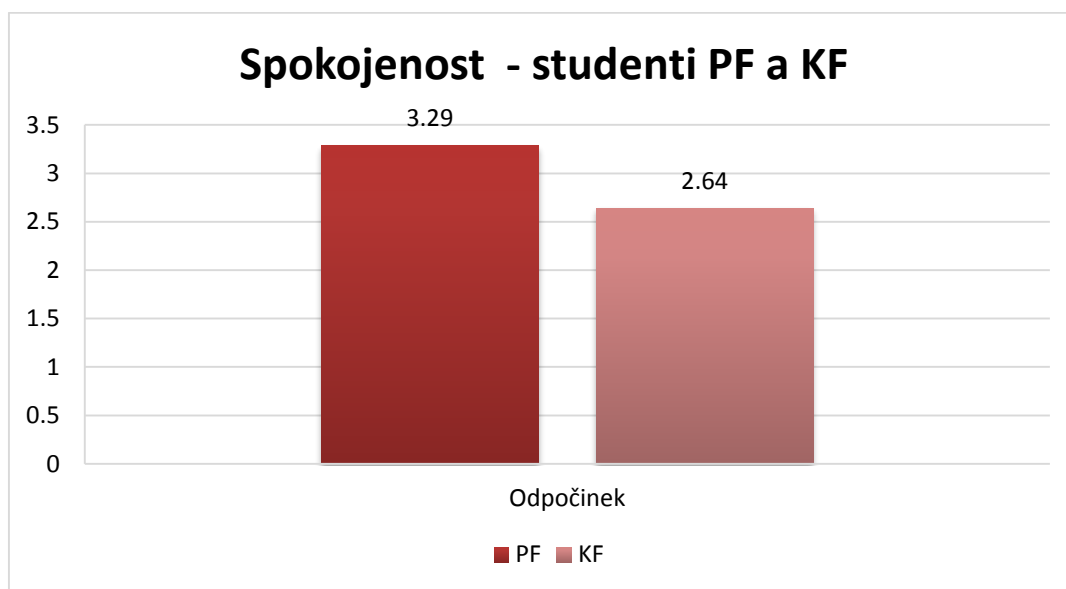
Rozdíl v celkových průměrech v oblasti dobře spát může být způsoben tím, že studenti kombinované formy musí zároveň při studiu chodit do práce, která jim

zajišťuje finanční prostředky. Pro úspěšné zvládnutí obou těchto činností je potřeba dostatek kvalitního spánku. Je tedy možné, že z tohoto důvodu studenti kombinované formy této oblasti připisují větší důležitost.

Další statisticky významný rozdíl vznikl v oblasti práce. Studenti kombinované formy připisují této oblasti větší důležitost, než studenti prezenční formy. Rozdíl může být způsoben tím, že studenti kombinované formy často začnou studovat vysokou školu z toho důvodu, že to od nich jejich současný zaměstnavatel vyžaduje, nebo mají problémy sehnat takovou práci, která by je uspokojovala. Snaží se tedy najít práci lepší nebo se snaží získat lepší pozici v té současné a tím i lepší finanční ohodnocení. To může být jeden z důvodů, proč připisují této oblasti větší důležitost.

Spokojenost

Graf č. 22 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech studentů prezenční a kombinované formy v doméně spokojenost.

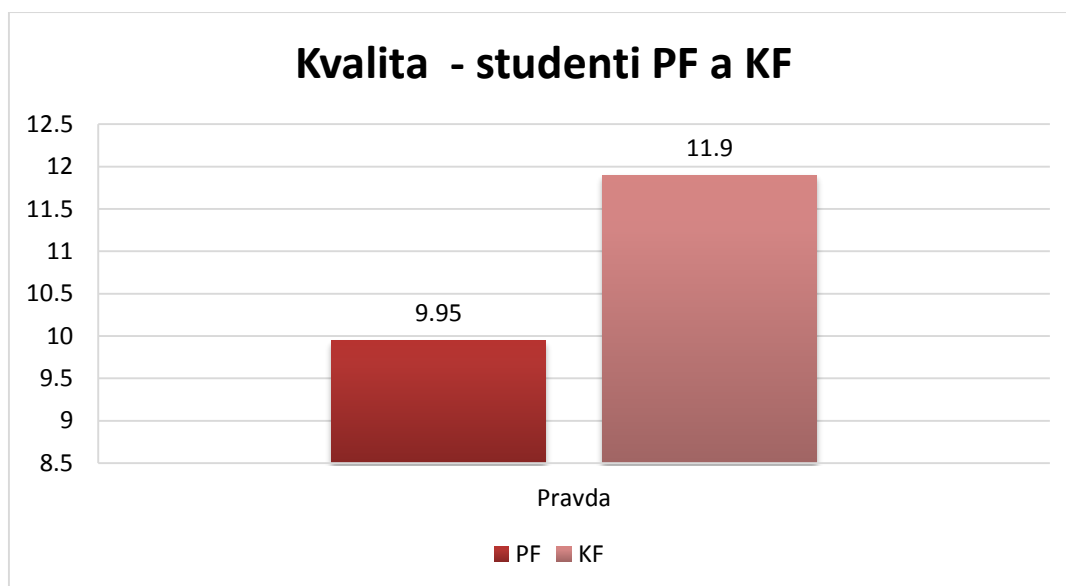

Obrázek 21 - Graf - PF a KF – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu je vidět, že pokud srovnáme tyto dvě skupiny, nastane statisticky významný rozdíl v oblasti odpočívání ve volném čase. V této oblasti jsou více spokojeni studenti prezenční formy. Studenti kombinované formy musí zároveň při škole chodit do stálého zaměstnání a často i živit další členy domácnosti. Na rozdíl od studentů prezenční formy tedy mají mnohem méně možností udělat si čas na odpočinek. To může být jeden z důvodů jejich větší nespokojenosti.

Kvalita

Graf č. 23 zobrazuje rozdíly v celkových průměrech studentů prezenční a kombinované formy v doméně kvalita.

Obrázek 22 - Graf - PK a KF – kvalita (zdroj: vlastní zpracování)

Po srovnání těchto dvou skupin dostáváme statisticky významný rozdíl v oblasti pravda. Studenti kombinované formy projevují vyšší kvalitu života v této oblasti než studenti prezenční formy.

Dle výzkumu jsou všichni studenti prezenční formy ve věkové kategorii 18 – 25. U kombinované formy je největší zastoupení též ve věkové kategorii 18 – 25, ale velmi podobné je tu i u věkové kategorie 26 – 35. Na rozdíl od prezenční formy,

studenti kombinované formy mají zastoupení u každé věkové kategorie a to ty i 51-56. Toto zjištění může úzce souviset s rozdílem v kvalitě života v oblasti pravda obou skupin. Důvodem snížené kvality života studentů prezenční formy může být jejich nízký věk. Rodiče často svým dětem lžou. Důvodem jejich lhaní může být například snaha vyhnout se zdoluhavému vysvětlování, vystrašení, nebo si zkrátka myslí, že na některé „pravdy“ jsou jejich děti ještě příliš malé. Děti na tyto různé druhy lži přichází až postupem věku, někdy v dospívání a někdy i později. Mladý člověk studující na vysoké škole se také může setkat kvůli svému věku s nedůvěrou ze strany učitelů či starších lidí. Domnívám se, že to by mohlo být úvodem jejich nízké kvality v této oblasti. Předpokládám však, že kvalita v této oblasti bude s narůstajícím věkem vzrůstat.

4 Závěry, doporučení a diskuze

Cílem bakalářská práce bylo zjistit podrobnější **informace o prožívané kvalitě života studentů vysoké školy**. Dozvědět se, jaké životné oblasti přisuzují vysokou a nízkou důležitost, s jakou životní oblastí jsou hodně a málo spokojeni, v jaké oblasti projevují nízkou a vysokou kvalitu a jaké jsou změny prožívaných hodnot mužů ve srovnání s ženami, studentů prezenční formy ve srovnání se studenty kombinované formy a studentů, kteří žijí v malých sídlech ve srovnání se studenty, kteří žijící ve velkých městech. Jejím cílem bylo také **identifikovat oblasti**, které mohou být **ovlivněny studiem na vysoké škole**. Problematika byla šetřena dotazníkovým nástrojem SQUALA. Byl použit kvantitativní design k interpretaci dat. Díky tomuto výzkumu jsem získala vhled do problematiky třiaadvaceti oblastí života studentů vysoké školy vzhledem k prožitku studia na vysoké škole (v kategoriích důležitost, spokojenost, kvalita).

Výzkumu se zúčastnilo 148 respondentů. Všichni respondenti byli studenti vysoké školy Fakulty Informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Výzkum probíhal v měsících leden až březen 2015.

Statisticky významné a zajímavé vzhledem ke kontextu mé bakalářské práce jsou tyto výsledky šetření. Studenti vysoké školy připisují **velkou důležitost** hodnotám **práce, peníze a svoboda**. Jsou **málo spokojeni** se svým **spánkem, odpočinkem a penězi**. Prožívají **nízkou kvalitu** života v oblastech **odpočívát ve volném čase a peníze**. Na druhou stranu prožívají **vysokou kvalitu** života v oblasti **postarat se o sebe**. **Ženy** připisují větší důležitost oblasti **mít a vychovávat děti, muži** připisují zase větší důležitost oblasti **postarat se o sebe**. **Muži** jsou ve srovnání s ženami více spokojeni s **krásou**. **Muži** projevují nižší kvalitu života v oblasti **odpočívát ve volném čase**. Studenti, kteří žijí v sídlech **do 1 000 obyvatel**, připisují větší důležitost oblasti **práce**. Studenti, kteří žijí ve městech **nad 90 000** obyvatel, projevují nižší kvalitu v oblasti **rodinné vztahy**. Studenti **kombinované formy** připisují větší důležitost oblastem **dobře spát a práce**. Studenti **prezenční**

formy jsou více spokojeni s **odpočinkem**. Studenti **kombinované formy** prožívají vyšší kvalitu života v oblasti **pravda**.

V závěru bych ráda shrnula interpretační povahu dat, předpoklady a limity práce. **Studenti vysoké školy se o sebe dokážou dobře postarat**, to může být způsobeno počtem úkolů a povinností se kterými se během studia potýkají a nemohou jim s nimi pomoci například rodiče a přátelé, ale musí je zvládnout samostatně. Studie prokázala, že mají **zároveň nízkou kvalitu života v oblasti odpočinek**. Důvodem může být to, že mají hodně úkolů a mnohdy i práci na částečný úvazek, na odpočinek si tedy nevyhrazují příliš mnoho času. Nízkou kvalita studenti projevují i v oblasti **peníze**. Studenti vysoké školy si často alespoň částečně vydělávají na živobytí sami. Vzhledem k tomu, že není možné, aby měli práci na plný úvazek, je zde přirozený nedostatek peněz. U kombinované formy je nedostatek peněz často důvodem, proč se rozhodli pro studium na vysoké škole.

Vzhledem k tomu, že náš soubor nebyl konzistentní dle některých specifických charakteristik, nelze se vyjádřit k některým oblastem, jako je například oblast zdraví, soběstačnost, psychika, politika a víra. Zajímavé by také bylo srovnávat studenty jiných vysokých škol. Tyto oblasti pokládám za velmi zajímavé pro další výzkum.

Vzhledem k nízkému počtu případů, nelze srovnávat jednotlivé obory mezi sebou. Například studenty Managementu cestovního ruchu, kterých se zúčastnilo 67, není možné srovnávat se studenty Aplikované informatiky, kterých bylo pouze 6. Nízké počty případů představují hlavní omezení interpretace výsledků této práce.

U studentů jsem **neprokázala nízkou kvalitu života v oblasti dobře spát** a to i přesto, že vyjádřili určitou nespokojenost v této oblasti. Uvědomují si však, že dlouhodobý nedostatek spánku má vliv na jejich zdraví a současně to ovlivňuje i jejich psychický stav. Je pro mne **tedy pozitivně překvapující zjištění, že studenti v této oblasti neprojevují nízkou kvalitu**.

Vzhledem k velkému počtu hypotéz, který se potvrdil, však **považuju studium na vysoké škole za velmi náročné období**. Přesto, že studie neprokázala zvýšenou psychickou zátěž, v doménách spokojenost a kvalita se umístilo poměrně dost životních oblastí velmi nízko. Některé jsou pochopitelné vzhledem k předmětu výzkumu např. peníze, ale některé dokazují, že se studenti v těchto oblastech zanedbávají, např. ve volném čase neodpočívají.

Znamená to, že tedy **nemůžeme podceňovat subjektivní kvalitu odpočinku studentů vysoké školy**. Studium na vysoké škole musíme stále hodnotit jako nelehké pro mladé lidi, protože se potýkají s novým přístupem ze strany učitelů, často jim jsou zadávány úkoly, se kterými si z počátku nevědí rady, při tom všem ještě chodí na brigádu, aby si při studiu přivydělali, nebo v případě studentů kombinované formy užívali svoji rodinu. Toto období tedy vyžaduje **vysokou psychickou podporu ze strany příbuzných a přátel**. Závěrem bych ráda uvedla několik doporučení studentům vysoké školy. Odpočinek je nezbytný pro zachování tělesného a duševního zdraví. Přesto, že se někdy může zdát, že na něj nezbyvá žádný čas, pokud budeme dobře plánovat svoje denní aktivity, určitě si tam pro svůj odpočinek dokážeme vyhradit alespoň chvíli. Ráda bych tuto práci zakončila slovy Aristotela: „Ježto lidé nemohou nepřetržitě pracovat, potřebují odpočinek, přesto však odpočinek není konečný cíl.“

5 Seznam použité literatury

5.1 Použité informační zdroje

- [1] BRZÁKOVÁ, Nikola. Psychika ženy v těhotenství. Západočeská univerzita v Plzni, 2013. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11025/9885>. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta zdravotnických studií. Vedoucí práce Eva Lorenzová.
- [2] DRAGOMIRECKÁ, Eva. SQUALA: Subjective quality of life analysis : příručka pro uživatele české verze Dotazníku subjektivní kvality života SQUALA. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum, 2006, 68 s. ISBN 80-85121-47-6.
- [3] DRAGOMIRECKÁ, Eva a Jitka BARTOŇOVÁ. WHOQOL-BREF, WHOQOL-100: World Health Organization Quality of Life Assessment : příručka pro uživatele české verze dotazníků kvality života Světové zdravotnické organizace. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum, 2006, 88 s. ISBN 80-85121-82-4.
- [4] GOLA, Petr. Svoboda je základem růstu životní úrovně. In: *Finance.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/437688-svoboda-je-zakladem-rustu-zivotni-urovne/>
- [5] ISO 9000. In: [Http://wiki.knihovna.cz](http://wiki.knihovna.cz) [online]. 2012 [cit. 2015-02-09]. Dostupné z [Http://wiki.knihovna.cz/index.php/ISO_9000](http://wiki.knihovna.cz/index.php/ISO_9000)
- [6] JEKLOVÁ, Marta a Eva REITMAYEROVÁ. Syndrom vyhoření. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006, 32 s. ISBN 80-869-9174-1.

- [7] KAJTMANOVÁ, Lola. Diplom prodává. Nezaměstnanost vysokoškoláků je pod 3 procenty. In: *Http://www.studenta.cz/* [online]. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.studenta.cz/diplom-prodava-nezamestnanost-vysokoskolaku-je-pod-3-procenty/magazin/article/1909>
- [8] KOVÁČ, D., *Psychologists and the quality of life*, In *Studia psychologica*, roč. 43, r. 2001c, č. 2, s. 161 – 167. Dostupné na www.psychologia.sav.sk. ISSN 0039-3320
- [9] KŘIVOHLAVÝ, J., *Psychologie nemoci*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 198 s. ISBN 80-247-0179-0.
- [10] KŘIVOHLAVÝ, J., *Vážně nemocný mezi námi*, Praha: Avicenum, 1989, ISBN 08-065-89
- [11] Kvalita. In: *Http://cs.wikipedia.org/* [online]. 2014 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kvalita>
- [12] Kvalita života: sborník příspěvků z konference, konané dne 25.10.2004 v Třeboni, Kongresový sál hotelu Aurora. Editor Helena Hnilicová. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky, 2004, 120 s. ISBN 80-866-2520-6.
- [13] Kvalita života v kontextech vzdělávání: vědecká monografie. Vyd. 1. Editor Jana Doležalová, Jana Ondráková, Inetta Nowosad. Zielona Góra: Vydavatelství Zielonogórské univerzity, 2011, 269 s. ISBN 9788374814027.
- [14] MAREŠ, J., *Kvalita života u dětí a dospívajících*. Brno: MSD, 2008, 235 s. ISBN 978-807-3920-760.
- [15] Microsoft Excel. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2015, 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Microsoft_Excel

- [16] PAYNE, E., WHITTAKER, L., *Klíč k úspěšnému studiu nejen na vysoké škole*. Vyd. 1. Brno: VUTIUM, c2007, xxi, 387 s. ISBN 978-80-214-3377-9.
- [17] PAYNE, J., et al, 2005 *Kvalita života a zdraví*, Praha: Triton. 629 s. ISBN 80-7254-657-0.
- [18] RAKOVÁ, Michaela. Čeští studenti si na sebe vydělávají sami. In: *Studenta media* [online]. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.studentamedia.cz/pro-media/cesti-studenti-si-na-sebe-vydelavaji-sami/>
- [19] ŠUTOROVÁ, Veronika. Kvalita života u pacientek v remisi onkologického onemocnění prsu [online]. 2014 [cit. 2015-04-17]. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Pavel Humpolíček. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/199205/ff_r/>.
- [20] VAĎUROVÁ, Helena a Pavel MÜHLPACHR. *Kvalita života a zdraví*. Vyd. 1. V Praze: Triton, 2005, 629 s. ISBN 80-210-3754-7.
- [21] VALJENT, Zdeněk a Libor FLEMR. Vybrané aspekty kvality života studentů technické univerzity. *Kontakt*. 2010, č. 12.

5.2 Seznam použitých obrázků

Obrázek 1 - Uživatelské prostředí MS Excel 2010	30
Obrázek 2 – Graf -Popisná statistika - <i>Počet</i> - muži a ženy (zdroj: vlastní zpracování)	34
Obrázek 3 - Graf - Popisná statistika - <i>Počet</i> - PF a KF (zdroj: vlastní zpracování)	34
Obrázek 4 - Popisná statistika - <i>Počet</i> - obory (zdroj: vlastní zpracování).....	34
Obrázek 5 - Graf - rozdělení studentů podle počtu obyvatel (zdroj: vlastní zpracování).....	37
Obrázek 6 - Graf - Profil důležitosti (zdroj: vlastní zpracování)	47
Obrázek 7 - Graf - Důležitost – svoboda (zdroj: vlastní zpracování).....	49
Obrázek 8 - Graf - Profil spokojenosti (zdroj: vlastní zpracování).....	50
Obrázek 9 - Graf - Spokojenost – odpočinek (zdroj: vlastní zpracování)	51
Obrázek 10 - Graf - Profil kvality (zdroj: vlastní zpracování)	53
Obrázek 11 - Graf - Kvalita – spánek (vlastní zpracování)	54
Obrázek 12 - Graf - Kvalita – odpočinek (zdroj: vlastní zpracování)	55
Obrázek 13 - Graf - kvalita – peníze (zdroj: vlastní zpracování).....	55
Obrázek 14 - Graf - kvalita - postarat se o sebe (zdroj: vlastní zpracování)	56
Obrázek 15 - Graf - muži a ženy – důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	57
Obrázek 16 - Graf - muži a ženy – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)	58
Obrázek 17 - Graf - muži a ženy - kvalita (zdroj: vlastní zpracování).....	59
Obrázek 18 - Graf - Studenti z malých a velkých sídel - důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	61
Obrázek 19 - Graf - studenti z menších a větších sídel – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování).....	62
Obrázek 20 - Graf - PF a KF – důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	63
Obrázek 21 - Graf - PF a KF – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)	64
Obrázek 22 - Graf - PK a KF – kvalita (zdroj: vlastní zpracování).....	65

5.3 Seznam použitých tabulek

Tabulka 1 - Oblasti a prvky kvality života dle WHOQL (zdroj: Doležalová, et al., 2011)	12
Tabulka 2 - Oblasti kvality života vnímané vysokoškolskými studenty (zdroj: Doležalová, et al., 2011).....	20
Tabulka 3 - Subškály kvality života (zdroj: Doležalová, et al., 2011).....	22
Tabulka 4 - Mansa (zdroj: vlastní zpracování podle Křivohlavý (2002)	25
Tabulka 5 - SQUALA (zdroj: vlastní zpracování inspirace podle Šutorová, 2014)	27
Tabulka 6 - Popisná statistika – Věk (zdroj: vlastní zpracování)	35
Tabulka 7 - Popisná statistika – Ročník (zdroj: vlastní zpracování)	36
Tabulka 8 - Popisná statistika - Způsob bydlení (zdroj: vlastní zpracování).....	38
Tabulka 9 - Výsledky - Vysoká důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	39
Tabulka 10 - Výsledky - nízká důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	39
Tabulka 11 - Výsledky - vysoká spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)	40
Tabulka 12 - Výsledky - nízká spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)	40
Tabulka 13 - Výsledky - vysoká kvalita (zdroj: vlastní zpracování)	41
Tabulka 14 - Výsledky - nízká kvalita (zdroj: vlastní zpracování)	41
Tabulka 15 - Výsledky - muži a ženy – důležitost (zdroj: vlastní zpracování)	42
Tabulka 16 - Výsledky - muži a ženy – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování).....	42
Tabulka 17 - Výsledky - muži a ženy – kvalita (zdroj: vlastní zpracování).....	42
Tabulka 18 - Výsledky - PF a KF – důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	43
Tabulka 19 - Výsledky - PF a KF – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování).....	43
Tabulka 20 - Výsledky - PF a KF – kvalita (zdroj: vlastní zpracování).....	44
Tabulka 21 - Výsledky - Srovnání podle velikosti bydliště – důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	45
Tabulka 22 - Výsledky - Srovnání podle velikosti bydliště – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování).....	45
Tabulka 23 - Výsledky - Srovnání podle velikosti bydliště – kvalita (zdroj: vlastní zpracování).....	45
Tabulka 24 - Výsledky - AI a MCR – důležitost (zdroj: vlastní zpracování).....	46
Tabulka 25 - Výsledky - AI a MCR – spokojenost (zdroj: vlastní zpracování)	46
Tabulka 26 - Výsledky - AI a MCR – kvalita (zdroj: vlastní zpracování)	46

6 Přílohy

Příloha 1 - Dotazník kvality života (SQUALA).....	76
Příloha 2 - Zadání bakalářské práce	77
Příloha 3 - Obsah CD.....	78

Dotazník kvality života (SQUALA)

Dotazník č.

Demografické údaje

a Pohlaví:	muž	žena			
b Věk:	18 - 25	26 - 35	36 - 50	51 - 65	
c Forma studia:	prezenční	kombinovaná			
d Studijní obor:	Aplikovaná informatika	Informační management	Finanční management	Management cestovního ruchu	
e Ročník:	1	2	3		
f Velikost bydliště podle počtu obyvatel:	do 1 000	1 000 - 5 000	5 001 - 20 000	20 001 - 90 000	nad 90 000
g Způsob bydlení:	s rodinou	na koleji	v pronájmu s přáteli		jiné

Hodnocení důležitosti

V této tabulce zaznamenejte důležitost, které ve svém životě přisuzujete zde uvedeným oblastem.

	nezbytné	velmi důležité	středně důležité	málo důležité	bezvýznamné
1 Být zdravý					
2 Být fyzicky soběstačný					
3 Cítit se psychicky dobře					
4 Příjemné prostředí a bydlení					
5 Dobře spát					
6 Rodinné vztahy					
7 Vztahy s ostatními lidmi					
8 Mít a vychovávat děti					
9 Postarat se o sebe					
10 Milovat a být milován					
11 Mít sexuální život					
12 Zajímat se o politiku					
13 Mít víru (např. náboženství)					
14 Odpočívat ve volném čase					
15 Mít koníčky ve volném čase					
16 Být v bezpečí					
17 Práce					
18 Spravedlnost					
19 Svoboda					
20 Krása					
21 Pravda					
22 Peníze					
23 Dobré jídlo					

Je ještě něco jiného, co považujete v životě za důležité?

Hodnocení spokojenosti

Posuďte, do jaké míry se cítíte v uvedených oblastech života spokojený/a a zaškrtněte příslušné okénko

	zcela spokojen	velmi spokojen	spíše spokojen	nespokojen	velmi nespokojen
1 Být zdravý					
2 Být fyzicky soběstačný					
3 Cítit se psychicky dobře					
4 Příjemné prostředí a bydlení					
5 Dobře spát					
6 Rodinné vztahy					
7 Vztahy s ostatními lidmi					
8 Mít a vychovávat děti					
9 Postarat se o sebe					
10 Milovat a být milován					
11 Mít sexuální život					
12 Zajímat se o politiku					
13 Mít víru (např. náboženství)					
14 Odpočívat ve volném čase					
15 Mít koníčky ve volném čase					
16 Být v bezpečí					
17 Práce					
18 Spravedlnost					
19 Svoboda					
20 Krása					
21 Pravda					
22 Peníze					
23 Dobré jídlo					

Zadání k závěrečné práci

Jméno a příjmení studenta:

Lenka Havlíková

Obor studia:

Informační management (3)

Jméno a příjmení vedoucího práce:

Věra Strnadová

Název práce:

Kvalita života a výzkum hodnotového systému současné generace

Název práce v AJ:

Quality of life and the research of value system of the present generation

Podtitul práce:

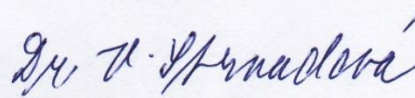
Podtitul práce v AJ:

Cíl práce: Práce má za cíl zhodnotit a porovnat kvalitu života studentů vysoké školy v Hradci Králové s využitím statistického programu.

Osnova práce:

1. Úvod
  - 1.1 Cíl práce
2. Teoretická část
  - 2.1. Kvalita a kvalita života
  - 2.2 Přístupy k měření a zkoumání kvality života jedince
  - 2.3 Statistický program
3. Praktická část
  - 3.1. Charakteristika vzorku respondentů
  - 3.2. Dotazníkové šetření a vybraný statistický program
  - 3.3. Shrnutí a grafické zpracování výsledků
4. Závěry a doporučení

Projednáno dne: 9. 10. 2014

Podpis studenta *Havlíková*
Podpis vedoucího práce

Příloha 3 – Obsah CD

- DATA.xlsx – data z dotazníků v programu Excel seřazena podle čísel dotazníků
- Kvalita života a výzkum hodnotového systému současné generace.pfd – tato bakalářská práce ve formátu PDF
- Dotazník kvality života (SQUALA)